На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

Народная Воля

№ 160 (282)
Пятніца, 12 верасня 1997 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Выдавец — ТАА "Народная воля"
Кошт: у кіёсках і крамах — 2000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Сонца

	Усход	Заход
Віцебск	6.25	19.27
Магілёў	6.25	19.24
Гомель	6.24	19.20
Мінск	6.36	19.35
Гродна	6.52	19.50
Брэст	6.54	19.49

Поўня 16 верасня.

Из первых уст

Александр ЛУКАШЕНКО:

"Меня в Россию президентом никто не звал"

Людмила МАСЛЮКОВА,
политический обозреватель "Народной воли"

В устах политиков первой величины практически любое высказывание превращается в ребус, над расшифровкой которого бьются, подчас тщетно, отборные аналитические умы. Трактовать высказывания белорусского президента тем более увлекательно. Они составлены как правило в виде загадки-парадокса и требуют от разгадчика кавээновского юмора и сообразительности.

Как поведало миру агентство "Интерфакс", на праздновании 850-летия Москвы Александр Григорьевич заявил, что "россияне не готовы к единому государству". Стало быть, кто-то, в отличие от них, готов? Кто, спрашивается? Наверное, не Канада или Индия, а вероятнее, "готова" союзная Беларусь. Если это она готова, то какой своей частью: всем народом, народом за вычетом сторонников суверенитета или персонально всенародным президентом?

Слышавшие этот пассаж опять ввергнуты в глубокое недоумение: так сам-то Лукашенко, он за что — за независимость своей державы или за единое с Россией государство? А он, как мне кажется, ни за то и ни за это, а совсем за третье — за расширение своей абсолютной власти на возможно большую территорию. Этническая, национальная, историческая, культурная "окраска" этого пространства для него не имеет ни малейшего значения.

В прямом эфире радиостанции "Маяк" непосредственно из Москвы Лукашенко сказал, что "белорус в принципе может претендовать на роль президента такого государства". "Такого", понятное дело, означает "единого". "В принципе" — оговорка последняя, прозрачная и фальшивая. Простой человек вводные финтифлюшки пропускает мимо ушей, о чем прекрасно знает оратор. Так что в принципе идет неприкрытая обработка сознания российского обывателя. На уровне подсознания белорусский президент внушает электорату: я могу быть вашим президентом, и вы того хотите, и мы с вами понимаем один другого.

"Меня в Россию президентом никто не звал", — кокетничает с публикой Александр Григорьевич. И опять-таки не без умысла прибедняется. При этом он подчеркивает, что "находит понимание" с "нормальными людьми" из российской оппозиции. И далее, не стесняясь, называет по имени одного такого "нормального" — это Геннадий Селезнев, один из лидеров компартии и председатель Госдумы, "человек, который никогда, нигде нашему союзу не изменил". В данной цитате проглянула правда: "наш союз" — это прочная смычка между Лукашенко и Селезневым. Левые силы уже не то что зовут, а откровенно тащат в Россию своего нового вожделенного вождя.

Спикер Госдумы сейчас что есть силы сближает законодательства двух стран. После празднования юбилея Геннадий Селезнев заявил: "Тогда легче будет решать все вопросы". "Все вопросы", подразумевается, по проведению официальной, а не контрабандной избирательной кампании Лукашенко в Российской Федерации.

Ну а предвидя то, что все эвфемизмы, лишние словечки и двусмысленности отбрасываются прочь малейшим умственным усилием, обнажая политическое существо витиеватых речей, Александр Григорьевич заранее провел на "Маяке" и профилактику изложенных в данном беглом комментарии оценок: "Это выдумки белорусской оппозиции, чтобы поссорить нас с Ельциным".

Что там, на Витебщине?

Дружба дружбой...

Таможенные сооружения на белорусско-российской границе уже не пустуют. К несению службы приступили таможенники на пограничных пунктах автодорог Полоцк — Опочка, Киев — Санкт-Петербург, Витебск — Сел, Минск — Москва и других. Соответствующий контроль на Витебщине введен и на железнодорожных станциях Витебск, Полоцк, Орша.

Официально нынешняя служба таможенников ограничивается ведением статистического учета ввозимых с территории России товаров, происходящих из третьих стран. При возникновении же спорных ситуаций, связанных, скажем, с провозом подакцизных товаров, таможенникам разрешено "...принимать меры в установленном порядке".

Импорт пущать не велено

Предприниматели, строящие свой бизнес на торговле импортными товарами, были буквально шокированы выходом в свет распоряжения Витебского облисполкома, предписывающего отныне регистрировать контракты на импорт в регион большого перечня товаров, не являющихся товарами первой необходимости. К таковым отнесены мясо свинины, говядины и птицы, субпродукты, молоко и яйца, картофель, томаты, кетчуп, пиво, минеральная и газированная воды, одежда меховая и из кожи, ковры, обои, линолеум, инструменты, мебель, люстры и прочее, прочее, прочее.

Решение о регистрации указанных товаров должно приниматься специально созданной для этого комиссией и оформляться протоколом не позднее 5 дней с даты поступления в исполком полного перечня документов. Затем в месячный срок импортер обязан предоставить комитету письменную информацию о выполнении контракта.

Подобная форма регистрации контрактов, говорится в решении облисполкома, вводится "с целью поддержки отечественных производителей, развития импортозамещения и рационального использования валютных средств". С точки же зрения руководителей крупных Домов торговли, данное решение — лишь один из эпизодов массированного наступления на частный бизнес, вопреки голословным утверждениям властей о государственной поддержке предпринимательства.

Свой протест по поводу решения облисполкома о регистрации контрактов высказали эксперты Витебской ассоциации негосударственных предприятий. По их мнению, облисполком своим решением нарушил Конституцию Беларуси, законы о предприятиях, предпринимательстве и правах потребителей.

"Ножки Буша" как объект запрета

Продажа куриных окорочков буквально с земли не очень радовала людей, заботящихся о собственном здоровье. Но был у этой торговли один несомненный плюс — цены. Пониже, скажем так, чем в государственной торговле. Власти любого цивилизованного города в данном случае поступили бы очень просто: создали бы торговцам соответствующие условия и позволили бы и дальше конкурировать с госторговлей.

У нас, впрочем, всегда есть другой путь. Чем что-либо создавать, гораздо эффективнее запретить. А потому постановлением главного санитарного врача Витебска торговля рыбой, окорочками и другой продукцией без условий охлаждения запрещена. "Можно сэкономить несколько тысяч рублей, но при этом рисковать своим здоровьем", — цинично заметил по этому поводу и.о. главного санврача Витебска А.Колобов.

Евгений ТОМОВ.

Чулі?

Прэзідэнты дамовіліся, а адвакат Воўчак ніяк не можа вызваліць з-за кратаў Паўла Шарамета

Як вядома, у дні святкавання 850-годдзя першапрастольнай у прэзідэнта Рэспублікі Беларусь адбылася ў Крамлі сустрэча з Барысам Ельцыным. Сярод асноўных праблем была і сітуацыя з кіраўніком беларускага бюро ГРТ Паўлам Шараметам, іншымі расійскімі журналістамі.

— Па журналісту Шарамету мы дамовіліся, — паспяшаўся паведаміць грамадскасці і прадстаўнікам мас-медыя Барыс Ельцын.

— Мы дамовіліся, — удакладніў, перахапіўшы ў расійскага лідэра ініцыятыву, і растлумачыў Аляксандр Лукашэнка, — што гэта справа беларускага боку. І ні ён, ні я больш на гэту тэму не вядзём размовы, а вырашаем праблему ў практычнай плоскасці ў адпаведнасці з законамі Беларусі.

Менавіта як "вырашаецца" гэта пытанне ў адносінах да Паўла Шарамета, я пацікавіўся ў адваката М.Воўчака. Міхаіл Валянцінавіч якраз збіраўся ў дарогу ў Гродна, але гарантый аб змяненні меры стрымання з-пад варты на падпіску аб нявыездзе свайму падабароннаму не даваў. Колькі разоў ужо такое здаралася, што ехалі ў Гродна за Шараметам, а вярталіся, лічы, ні з чым. Затое з акрэсленай фармулёўкай і следчых органаў, і суда: "Немэтазгодна".

Але як адрэагуюць следчыя на "парады" кіраўніка дзяржавы на адрас Паўла Шарамета, будуць апеляцыйна рабіць высновы ці, наадварот, цягнуць? Цяжка адказаць на гэтае пытанне.

Аляксандр Рыгоравіч у інтэрв'ю радыё "Маяк" зазначыў, што Павел Шарамет быў не толькі выканаўцам волі кіраўніцтва ГРТ, а дзейнічаў... "узгоднена з пэўнымі коламі".

Амбіцыі, зразумела, узялі верх. За тое, што кіраўніцтва ГРТ адмоўчваецца, Павел Шарамет адсіджваецца ў следчым ізалятары КДБ.

Чаго чакаў Аляксандр Лукашэнка ад Мікалая Сванідзе, Аляксандра Любімава, іншых кіраўнікоў расійскай тэлекампаніі? Прабачэння. Як кажуць, прынароднага. З тэлеэкрана. Але яны гэтага не зрабілі. Гэтага, як заўважыў прэзідэнт Рэспублілі Беларусь, не здарылася. І тут жа ўдакладніў: "Калі зневажаюць мяне як прэзідэнта, я вытрымаю, але калі замахваюцца на святое — народ Беларусі, гэта ўжо недапушчальна".

У чым быў замах Шарамета на беларускі народ (а сябе я лічу менавіта яго прадстаўніком), сказаць цяжка. Затое следчыя "ўпаўнаважаны" разглядаць сёння справу на дачыненне кіраўніка беларускага бюро ГРТ на... спробу зрабіць замах на жыццё прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Ці ж спраўдзяцца падазрэнні? Ад гэтага і будзе, як мне здаецца, залежыць далейшы лёс журналіста Паўла Шарамета.

Віктар СВІРКО.

Печальная сенсация

Кто пытался взорвать самый гуманный Советский суд?

В среду в 6 часов утра в здании суда Минского района и Советского района города Минска прогремел взрыв. В результате в стене образовалась огромная дыра в полтора метра шириной и столько же высотой. В самом здании, а также в соседних жилых домах повылетали оконные стекла. К счастью, обошлось без человеческих жертв.

Как предполагается, взрывное устройство было подложено в вентиляционную шахту подвального помещения здания суда. Правда, существует версия, что взрыв мог произойти и по техническим причинам.

В день происшествия по данному факту возбуждено уголовное дело. Следствие ведет Главное управление внутренних дел Мингорисполкома.

Мария НАРЕЙКО.

Латышскія беларусы запрасілі ў госці віцебчан

Дэлегацыю прадстаўнікоў Віцебшчыны на чале з мэрам Віцебска Уладзімірам Пелагейкам запрасіла ў Даўгаўпілс мясцовае таварыства беларусаў "Уздым" на традыцыйныя Дні беларускай культуры. Члены дэлегацыі правядуць 13—14 верасня сустрэчы з кіраўнікамі прадпрыемстваў і раёнаў Латвіі, дзе абмяркуюць пытанні па далейшым умацаванні эканамічных і культурных сувязей. У праграме Дзён беларускай культуры адбудуцца канцэрты калектываў Віцебска і Браслава, урачыстае богаслужэнне, навукова-практычная канферэнцыя.

Антон ГАМАЎ.

Ведай нашых!

Беларусы "акупіруюць" Ліпецк

З 1 па 7 кастрычніка ў Ліпецкай вобласці адбудуцца "Дні Рэспублікі Беларусь". Па запрашэнню адміністрацыі Ліпецкай вобласці ў іх прымуць удзел кіраўнікі і прадстаўнікі ўсіх абласцей Цэнтральнага Чарназем'я — Варонежскай, Арлоўскай, Курскай, Тамбоўскай, Белгародскай і Бранскай.

У рамках гэтага мерапрыемства пройдуць выстава-кірмаш беларускіх тавараў, бізнес-сустрэча прадстаўнікоў дзелавых колаў, культурная і спартыўная праграмы.

Алена СЫС.

Какая красота!

Прощай, лето.

Фото Евгения КОКТЫША.

Стоп-кадр

Улыбка.

Фото Евгения КОКТЫША.

З узнагародамі, пінчане!

Ордэнам Айчыны трэцяй ступені за дасягненне высокіх вытворчых паказчыкаў, укараненне перадавых форм і метадаў працы ўзнагароджаны прадзільшчыца адкрытага акцыянернага таварыства "Пінскае прамыслова-гандлёвае аб'яднанне "Палессе" Людміла Іванаўна Бабіч і вадзіцель аўтобуснага парка нумар 3 г.Пінска Аляксандр Сцяпанавіч Кананчук.

Кіраўнік дзяржавы выдаў указ, згодна з якім за шматгадовую плённую працу і высокае прафесійнае майстэрства настаўніца сярэдняй школы нумар 6 г.Пінска Анастасія Аляксандраўна Казлоўская і муляр будаўнічага ўпраўлення нумар 35 арэнднага прадпрыемства "Будтрэст нумар 2" г.Пінска Вольга Антонаўна Калеснік узнагароджаны медалём "За працоўныя заслугі".

БелТА.

Беларускія мастакі ў "Інтэрнэце"

Навукова-вытворчая асацыяцыя "Осмій" звярнулася ў беларускі Саюз мастакоў з прапановай арганізаваць гэтай восенню ў Мілане выставу твораў беларускіх мастакоў. Экспазіцыю мяркуецца размясціць у буйным супермаркеце горада. Паводле матэрыялаў выставы, мяркуецца выдаць на шасці мовах электронны каталог "Сучаснае выяўленчае мастацтва Беларусі-97", які будзе распаўсюджвацца па мастацкіх галерэях свету.

А з тымі мастакамі, чые творы зацікавяць патэнцыйных замежных галерэйшчыкаў, будуць заключаны адпаведныя дамовы, і іхнія творы будуць размешчаны на спецыялізаваным серверы ў сістэме "Інтэрнэт".

Ганна УЛАДЗІМІРАВА.

Картинки с натуры

Приехав посмотреть, как устроилась наша дочь, мы, мягко говоря, пришли в ужас

В этом году моя дочь поступила в Белорусский государственный университет на философско-экономический факультет. Родительской радости не было предела: она — единственный ребенок в семье и об этом факультете мечтала чуть ли не с пятого класса. Лиля вся светилась от счастья — ее мечта сбылась.

Мы не минчане, и, естественно, Лиле предоставили столичное общежитие №9 по улице К.Маркса. Приехав с матерью посмотреть, как устроилась наша дочь, мы, мягко говоря, пришли в ужас. Дело в том, что за время каникул руководство университета совершенно не позаботилось о качественном проведении ремонтных работ — не им ведь там жить... Студентов, конечно, к первому сентября в комнаты заселили. Но... В четырехэтажном (!) здании общежития один туалет! Точнее, два унитаза для женщин и соответственно два — для мужчин... Туалеты, простите за натурализм, находятся в страшном антисанитарном состоянии: деревенские убогие клозеты по сравнению с этими представляют собой образец санитарно-гигиенических норм. Гнилые канализационные трубы обломаны, сквозняки, на полу — лужи, а с потолка даже в солнечную погоду непонятно откуда льется вода. Остальные туалеты почему-то под замками... О кухнях, где люди, по идее, должны готовить еду, и говорить не хочется. Туда страшно приносить продукты — обязательно подцепишь какую-нибудь инфекционную гадость. В коридорах — вонь похлеще, чем на заброшенной увядающей свалке.

Декан факультета от каких-либо комментариев по этому поводу отказался. Причем далеко не в деликатной форме. Заявил, что если студентам и их родителям в общежитии что-то не нравится, то они запросто могут его покинуть. Проректор по социальным вопросам и быту ведет себя аналогично. В принципе, оба они обещают, как и летом, в самое ближайшее время сделать ремонт. Но детям-то от их обещаний не легче...

Как специалист я с полной ответственностью заявляю, что бытовое положение в общежитии №9 опасно как для физического здоровья, так и для морального состояния проживающих там молодых людей. Какой пример равнодушия, безразличия к человеку получают они сейчас от так называемых "слишком ученых" их нынешних руководителей и воспитателей?!

Отец одной из студенток, пока проживающей в вышеуказанном общежитии.

P.S. Чтобы не лишиться места в общежитии, а возможно, и в университете, настоящие имя и фамилию прошу не указывать...

Факт для роздуму

Галоўнае дасягненне Польшчы

Днямі Мінск наведала прадстаўнічая дэлегацыя таварыства "Польшча — Усход" на чале з яго генеральным сакратаром Янусам Вітакам. Адбыўся карысны абмен думкамі з актывістамі таварыства "Беларусь — Польшча". Характарызуючы сітуацыю ў Польшчы, цікавую думку выказаў бізнесмен з Варшавы Юзэф Брыль.

— Галоўнае дасягненне Польшчы ў тым, — сказаў ён, — што я адчуваю сябе вольным грамадзянінам. Мне абсалютна нічога не могуць зрабіць ні прэзідэнт, ні любы з міністраў, нават калі нехта з іх і захацеў бы насаліць. Яны нічога мне не зробяць, калі я нават выкажу абразу на іх адрас. Адзінае, што яны могуць, — падаць на мяне ў суд. А суд наш — незалежны, ён рассудзіць па закону. А вось я магу зрабіць у адносінах да іх усё. Я магу не выбраць іх на чарговых выбарах, якія ім ужо не ўдасца падтасаваць. І яны тады прыйдуць наймацца да мяне на работу. У такіх абставінах улада вымушана працаваць сумленна і на карысць чалавека. Гэтым у нас, у Польшчы, закладзены сапраўдны падмурак для працвітання.

З гэтай думкай пагадзіліся ўсе члены польскай дэлегацыі.

Алесь ДРАБЧУК.

Погода

12, 13 сентября сохранится облачная с прояснениями погода. 12 — преимущественно без осадков, 13 — по северо-западной половине республики пройдут кратковременные дожди. Температура ночью 12 — +7...+12, 13 — +9...+14, днем — +17...+22, по северо-западу — 14...19 градусов тепла.

Незалежная экспертыза

Уладзімір КУЛАЖАНКА, доктар эканамічных навук, прафесар

Чаму зарплата ніяк не можа дагнаць інфляцыю?

Як вядома, адмысловай пастановай Савета міністраў Рэспублікі Беларусь №1124 "Аб мінімальнай заработнай плаце і тарыфнай стаўцы першага разраду", якая была прынята ў канцы жніўня, у чарговы раз адпаведна на 33% і 29% з 1 верасня павышаны мінімальная заработная плата і тарыфная стаўка першага разраду. Аднак, на жаль, чарговае павышэнне мінімалкі ніяк нельга назваць павышэннем рэальнай заработнай платы. Ужо некалькі год запар урад прыкладна два разы на год, праўда, з розным інтэрвалам, павышае заработную плату заўсёды ўздагон інфляцыі, ніколі не апярэджваючы яе. Гэта пацвярджаюць два апошнія павышэнні заработнай платы. Калі было ажыццёўлена папярэдняе павышэнне мінімалкі з новага года, то гэта нават не пакрыла страты насельніцтва ад асенняй інфляцыі. Гэта схема паўтарылася і зараз. У першым паўгоддзі інфляцыя ўзляцела на 41,3%, звёўшы да нуля з мінусам навагоднае павышэнне заработнай платы. Ды плюс да гэтага трэба ўлічыць інфляцыю, няхай і прыціснутую, у ліпені і жніўні. Як бачым, зноў даганяем інфляцыю, таму ніякага павышэння рэальнай заработнай платы проста няма. Так, між іншым, лічыць і старшыня Федэрацыі прафсаюзаў Уладзімір Ганчарык. Ён заявіў у друку, што, па разліках прафсаюзаў, "цяперашні рост заработнай платы не адновіць тыя пакупніцкія здольнасці насельніцтва, якія былі на пачатку гэтага года". Адзінае суцяшэнне, на думку Уладзіміра Ганчарыка, у тым, што "адбудзецца хоць бы нейкі зрух".

Але суцяшае ідэя: лепей атрымаць штосьці, чым нічога. Тым болей ва ўмовах, калі нагрувасцілася столькі праблем для глабальнай рэформы заработнай платы, якая толькі прагназуецца і абяцаецца з 1 студзеня будучага года. Пакуль толькі абяцаецца! Узяць хоць бы стыхійна і нестыхійна ўзнікшую неапраўдана вялікую дыферэнцыяцыю заработнай платы па сферах і галінах народнай гаспадаркі. У прамысловасці апошнія месяцы сярэднямесячная заработная плата была на ўзроўні 2,6 млн. руб., а ў сельскай гаспадарцы — 1,2 млн. руб., у тым ліку ў калгасах — 1,1 млн. руб., што значна ніжэй нават за пражытачны мінімум. Нізкую заработную плату маюць служачыя сферы сацыяльнага забеспячэння, працуючыя ў сістэме культуры і мастацтва. Ці вырашыць хоць бы часткова гэтую праблему павышэнне мінімальнай заработнай платы? Ні на кроплю. Не будзе аказана ўздзеянне таксама на скарачэнне запазычанасці па заработнай плаце, якая на канец жніўня дасягнула дзесь 800 млрд. рублёў. Хутчэй наадварот.

Павышэнне мінімальнай заработнай платы, як вядома, датычыцца толькі бюджэтнай сферы. Але звычайна гэта з'яўляецца штуршком росту заработнай платы і ў сферы вытворчасці. Вытворчая сфера зноў імкнецца наперад, значна абганяючы бюджэтнікаў па ўзроўню заработку. І неабходнасць павышэння мінімальнай заработнай платы ўзнікае зноў і зноў. Атрымліваецца, што на макраўзроўні мінімальная заработная плата даганяе і ніяк не дагоніць інфляцыю, а на галіновым — заработную плату ў вытворчай сферы. Невядома, ці пакладзе канец гэтым дагонкам маючая адбыцца рэформа заработнай платы.

Забаўна, што некаторыя вялікія кіраўнікі, напрыклад першы намеснік прэм'ер-міністра Пётр Пракаповіч, усур'ёз лічаць, што павышэнне мінімальнай заработнай платы "не прывядзе да незапланаванага росту цэн, а інфляцыя не вырасце болей чым на 2% у месяц". Па-першае, інфляцыя не конь, якім можна поўнасцю кіраваць. Яна ідзе сваёй дарогай, як толькі для гэтага ствараюцца ўмовы. Па-другое, Пётр Пракаповіч не бывае на Камароўскім рынку і ў харчовых крамах, дзе бульба каштуе да 8 тысяч рублёў за 1 кг, сала — 70—100 тысяч рублёў, свіное мяса — 120—130 тысяч (таксама за 1 кг). Яблыкі невысокай якасці — да 20 тысяч рублёў, памідоры — да 30 тысяч рублёў. І гэта, калі яшчэ ніхто і не нюхаў павышанай заработнай платы. А што будзе далей? Цэны заўсёды раслі пасля павышэння мінімалкі. Выключэння не было. Не будзе і на гэты раз.

Як толькі вышэйшыя асобы загаварылі аб павышэнні мінімальнай заработнай платы, гэтая вестка з пэўнай надзеяй была ўспрынята і мільёнамі пенсіянераў, бо заўсёды было так, што з павышэннем мінімалкі павышаліся і пенсіі. Надзеі пенсіянераў былі тым болей пэўнымі, што напярэдадні прыняцця адмысловай пастановы ўрадам усё той жа высокі чыноўнік Пётр Пракаповіч недвухсэнсоўна заявіў, што разам з мінімальнай заработнай платай будуць павышаны і працоўныя пенсіі. А калі выйшла згаданая пастанова, дзе ў 4-ым пункце запісана даручэнне дзяржаўным органам, у тым ліку і Міністэрству сацыяльнай абароны, з 1 верасня правесці пералік пенсій, зыходзячы з новага памеру мінімальнай заработнай платы, то надзеі пенсіянераў толькі ўзмацніліся.

Аднак праз колькі дзён Міністэрства сацыяльнай абароны паспяшалася паведаміць, што чакаемага павышэння пенсій з 1 верасня пакуль не адбудзецца. Прычына вядомая. У Міністэрстве падлічылі, што для гэтага проста няма грошай. Як праінфармавала грамадскасць кіраўніца сацыяльнага фонду Людміла Бачыла, на пачатак верасня фонд меў толькі 60% сродкаў для выплаты пенсій у верасні. Такім чынам, няма ніякага рэзерву. Але ўзносы прадпрыемстваў прадаўжаюць паступаць, і ў верасні, дзейнічаючы па прынцыпу "з плеч — ды ў печ", пенсіі будуць выплачаны. А як бы склалася сітуацыя з выплатай пенсій, каб яны былі павышаны, — невядома. Тым болей што пратэрмінаваная запазычанасць прадпрыемстваў краіны па ўзносах у сацыяльны фонд складае сёння ўнушальную суму — 1,8 трыльёна рублёў. І гэтая запазычанасць ніяк не скарачаецца, між іншым, нягледзячы на рапарты аб эканамічным росце.

У Міністэрстве сацыяльнай абароны, відаць, вырашылі, што паколькі значная колькасць пенсіянераў ужо "мільянеры" (максімальная працоўная пенсія — 1260 тыс. руб., сярэдняя — 857 тыс. руб.), то можна абмежавацца, так бы мовіць, касметычнымі зменамі ў пенсійным забеспячэнні. Паводле такога падыходу, з 1 верасня будуць некалькі павышаны толькі так званыя сацыяльныя пенсіі. Дзякуй Богу і за гэта. У жніўні такая пенсія была роўная 225 тыс. руб. (паўтары мінімальнай заработнай платы). Ну а зараз дабавяць на паўкілаграма варанай каўбасы — 75 тыс. руб., і яна павысіцца да 300 тыс. руб. У адпаведнасці з заканадаўствам будзе і дабаўка да мінімальнай пенсіі (60% яе велічыні) і сацыяльныя пенсіянеры будуць атрымліваць 480 тыс. руб. у месяц.

Апроч мінімальных пенсій па 100 тыс. руб. з невялікім прыбавяць да пенсій удзельнікам і інвалідам ВАВ. І на гэтым кропка.

Ну а як жывуць ці будуць жыць пенсіянеры-"мільянеры" ці "калямільянеры", відаць, нікога не хвалюе. Між іншым сярэдняя працоўная пенсія дасягае сёння, па даных статыстыкі, дзесь толькі 39% сярэдняй заработнай платы і крыху болей за палавіну мінімальнага спажывецкага бюджэту саміх пенсіянераў.

Што тычыцца вайсковых пенсіянераў, пенсіі якіх удвая і болей вышэйшыя за цывільныя, то Савет міністраў сваёй пастановай таксама абавязаў Міністэрства абароны, Камітэт дзяржаўнай бяспекі, Міністэрства ўнутраных спраў правесці пераразлік пенсій. Але як яны будуць пераразлічаны — невядома. Такую інфармацыю ўлады лічаць залішняй і трымаюць у таямніцы.

Калі ёсць кандыдаты ў дэпутаты, то, можа, будзе і ратацыя Савета

З 1990 года нязменна працуюць дэпутаты Віцебскага гарадскога Савета 21-га склікання. Апошнія выбары, што адбыліся восенню 1995 года, з-за нізкай актыўнасці выбаршчыкаў не сфарміравалі дэпутацкі корпус. Але хоць "народныя выбраннікі" і не выказваюць асаблівага жадання расстацца з мандатамі, у бліжэйшы час можа адбыцца ратацыя Савета.

Мясцовыя ўлады, аднак, не прыкладаюць асаблівых намаганняў з нагоды паспяховага правядзення гэтай кампаніі. У адрозненне ад мінулых гадоў ніякага энтузіязму не праяўляюць мясцовыя сродкі масавай інфармацыі, у горадзе адсутнічае наглядная агітацыя.

І ўсё ж колькасць асоб, якія жадаюць атрымаць мандат дэпутата, не такая ўжо і малая — па кожнай акрузе вылучаецца па 10—15 кандыдатаў. Такім чынам, выбары маюць быць гарачыя.

Віктар КОРБУТ.

Далёкае — блізкае

"Яечная" чарга нагадала халоднае лета 40-га года

Мы паступова, як чалавек, што перанёс цяжкую аперацыю, пачынаем адвыкаць ад такога неразлучнага "спадарожніка" каманднa-адміністрацыйнай сістэмы ў эканоміцы, як чэргі ў магазінах. Яны яшчэ гадоў дзесяць таму былі звыклай з'явай нашага жыцця, да чэргаў прывыклі, як прывыкаюць да суседа-алкаголіка. І хоць сёння рыначныя рэформы ў краіне ідуць з цяжкім скрыпеннем (камандная сістэма застаецца на плыву!), у магазінах, на базары, дзякаваць Богу, прадуктаў хапае і выбар ніштаваты — былі б толькі грошы. А цэны растуць хутка, нібы грыбы сёлета ў лесе. І ўжо пенсіянеры, у каго грошай хапае на хлеб, малако, кіло з два варанай каўбасы, на кватэру, толькі языкамі цмокаюць ля прылаўкаў, гледзячы на каўбасы па 180—200 тысяч рублёў за кілаграм. Якія тут могуць быць чэргі! Вось калі прывязуць іншы раз ліверку ці крывянку, тут ужо можна ўспомніць крыху падзабытае "хто крайні — я за вамі".

Не, без чэргаў мы не можам абысціся — гэта вам не "капіталістычны" Захад. Іду гэта неяк раненька, у пяць гадзін, да прыпынку прыгараднага аўтобуса, каб ехаць у лес па грыбы. Ля магазіна, дзе прадаюць золата і вырабы з яго, — чарга чалавек дзесяць, пераважна людзі пенсійнага ўзросту. Бачу там знаёмага мужчыну. Чаго ён тут так рана, цікаўлюся. Адказвае, што стаў у чаргу за яйкамі, некаторыя сюды прыходзяць у тры гадзіны ночы. Аказваецца, кожную сераду Слуцкі племптушкакамбінат дасылае сюды аўталаўку, з якой яйкі прадаюць па цане 14—16 тысяч рублёў за дзесятак. У магазіне яны — па 23 тысячы, на базары — 25. Вось і ўвесь "сакрэт" зараджэння паўночнай чаргі — выгада. Купіў дзесяткаў шэсць, прадаў на базары — глядзіш, нейкіх тысяч шэсцьдзесят "зайчыкаў" можна пакласці ў кішэню.

Тая "яечная" чарга нагадала мне халоднае лета 40-га года з яго доўгімі хлебнымі чэргамі ля гарадскіх магазінаў, бо прадукт гэты тады ў вясковыя крамы не завозілі. Ужо былі ў сіле пакт Молатава — Рыбентропа, гандлёвы дагавор паміж Германіяй і СССР. Згодна з ім свайму новаму "саюзніку" Сталін адпраўляў не толькі стратэгічныя матэрыялы, такія як медзь, нікель, свінец, а і збожжа.

Цану таго "сяброўства" двух дыктатараў слуцкія сяляне раскусілі яшчэ восенню 1939 года: на працадні ім выдалі толькі па стодзвесце грамаў зерня, таму як дзяржаўныя нарыхтоўкі на яго калгасам, у параўнанні з папярэднім годам, выраслі больш чым удвая. Баючыся рэпрэсій, старшыні калгасаў гатовы былі аддаць апошняе, пакідалі толькі зерне насеннае і сёе-тое папалам з гірсам выдавалі на працадні гаротным калгаснікам-батракам.

Ніколі не забуду, як ужо на зазімку дзядзька Міша, матчын брат, прывёз і скінуў нам у сенцы мех жыта. Гледзячы на яго, маці са слязьмі на вачах сказала: "Вось што я, дзеткі, зарабіла за год на свае працадні. Гэтага жыта нават на зацірку не хопіць да новага ўраджаю".

Ужо вясною 40-га года хлеб на стале паяўляўся вельмі рэдка, бо ў хаце акрамя маці было яшчэ шасцёра дзяцей ва ўзросце ад двух да чатырнаццаці гадоў. І ўжо ў пачатку чэрвеня, калі скончыліся заняткі ў школе, маці аднойчы надвячоркам адправіла мяне з братам за васемнаццаць кіламетраў у Слуцк — па хлеб. Наказала: "З вечара займеце чаргу. Кажуць, там цяпер знізілі нормы продажу хлеба, людзей будзе шмат".

І мы пайшлі. Цямнела, калі выбралі ў цэнтры горада магазін у нейкім скверыку. Ля яго ўжо стаяла чалавек дзесяць. Прыстроіліся і мы за нейкім пажылым вяскоўцам у даматканай суконнай світцы і лапцях. Ноч выдалася зорнай, халоднай, а мы з братам у пінжачках, басанож. Той дзядзька, калі мы прылеглі ля сцяны магазіна на траве ўздрамнуць, прысеў побач, расшпіліў сваю світку і крысом яе прыкрыў мяне. Прачнуўся я на золаку, да магазіна падыходзілі людзі, усё больш калгаснікі з прыгарадных вёсак, дзе зямля такая ўрадлівая, што казалі так: уваткні вясной аглоблю — да восені тарантас вырасце. І хлеб у сялян тутэйшых быў заўсёды, нават пры цары. А тут бясхлебіца гнала людзей у горад, у чэргі, каб купіць нейкіх два боханы жытніку. Я прыслухаўся, аб чым гавораць мужчыны-вяскоўцы. Скардзіліся на бедны працадзень, на тое, што сена для кароўкі няма дзе накасіць — усё вакол калгаснае. Пажылы чыгуначнік ціхенька, каб ніхто лішні не чуў, прагаварыўся майму суседу па чарзе, што кожны дзень праз станцыю Слуцк на Брэст праходзіць па восем-дзесяць эшалонаў са збожжам. Толькі пасля развалу таталітарнай дзяржавы стала вядома, што Сталін да нападу гітлераўскай арміі на СССР паспеў адправіць у Германію 500 тысяч тон пшаніцы. Разлік за яе пачаў паступаць з 22 чэрвеня 1941 года — бомбамі на нашы мірныя гарады і вёскі.

...Калі прыйшла прадаўшчыца і адкрыла маленькае акенца, праз якое яна падавала хлеб, у чарзе стаяла чалавек сто. Шум, крыкі, лаянкі, страшэнная даўка. Нас з братам так прыціснулі да сцяны, што дыхаць нельга было, я думаў — не вытрымаю. Але наш вячэрні "ўзнос" акупіўся тым, што мінут праз дваццаць мы ўжо трымалі ў руках па дзве цёплыя буханкі хлеба. Пакуль дайшлі да дому, паўбохана ўмялі. Астатні маці выдавала эканомна, каб расцягнуць на тыдзень. Потым зноў клікала нас з братам: "Хлопчыкі родныя, схадзіце яшчэ ў Слуцк, на стале ні скарыначкі не засталося". І зноў ішлі на ноч, станавіліся ў маўклівую чаргу, мерзлі.

Што яшчэ запомнілася з той пары? Гэта бадзёры голас дыктара маскоўскага радыё, што даносіўся з рэпрадуктара з боку будынка гарсавета, і песня са словамі "Живем мы весело сегодня, а завтра будет веселей". Мы, пацанва, тады не разумелі ўсёй несуразнасці гэтых слоў з рэчаіснасцю, з бясхлебіцай, што ахапіла Беларусь халодным летам 40-га года.

Міхась ТЫЧЫНА.
г.Слуцк.

Стоп-кадр

"Братва" из Костюковичей.

Фото Николая ТИТОВА.

Працягваючы тэму

Энцыклапедычная "Памяць" без... гістарычнай памяці і гістарычнай праўды?

Поўнасцю згодны з аўтарам "Народнай волі", навукоўцам Генадзем Лагуновічам, які ў нумары газеты за 2 верасня надрукаваў артыкул "Дык хто ж скажа гістарычную праўду? Пра тое, што не ўпрыгожвае любое выданне, а тым больш энцыклапедычнае" і які на прыкладзе хібаў нядаўна выпушчанай другой часткі "Ілюстраванай храналогіі гісторыі Беларусі" паказаў заідэалагізаванасць згаданай працы. Працы, што па гэтай прычыне пераўтварылася з навуковай у псеўданавуковую.

Генадзь Лагуновіч, паказваючы ў сваім артыкуле тую акалічнасць, што "Ілюстраваная храналогія" ў другой частцы выпуску замаўчала цэлыя гістарычныя перыяды з іхнімі падзеямі і з'явамі з жыцця БССР, ускладвае за такі падыход усю адказнасць на Генадзя Пашкова — цяперашняга кіраўніка "Беларускай энцыклапедыі". Гаворыць справядліва. Хаця вельмі горка ўсведамляць, што паэт, які выкарыстоўвае і ў сваёй пісьменніцкай працы, і ў побыце беларускую мову, чамусьці "не заўважыў", як першыя кіраўнікі БССР, родныя па духу Генадзю Пашкову камуністы ў 20-ых гадах, распачалі палітыку беларусізацыі і як гэты працэс быў спынены рэпрэсіямі супраць "нацдэмаў" і русіфікатарскай рэформай роднай мовы, пасля чаго яна стала называцца "наркомаўкай".

Што, Генадзь Пашкоў не разумеў ці не ведаў, што творыць з гісторыі нашай дзяржавы аўтарскі калектыў? Ведаў і разумеў. Але жаданне ўкласці гістарычны матэрыял у Пракрустава ложа неапанславянізму — а сёння гэта стрыжань дзяржаўнай ідэалогіі — перамагло. Нібыта самое слова "беларусізацыя" прыйдзецца не даспадобы нашым расійскім суседзям і саюзнікам, а найперш — таму чалавеку, які прызначыў яго на кіруючую пасаду замест памерлага вядомага празаіка і гісторыка светлай памяці Барыса Сачанкі.

Уласна, я не хачу пераказваць увесь артыкул Генадзя Лагуновіча: мяркую, публікацыю добра запамяталі чытачы "Народнай волі". Я проста ў парадку водгуку на гэты матэрыял і ўжо на падставе новых фактаў сведчу: тое, што ўчыніла "Беларуская энцыклапедыя" з другой часткай "Ілюстраванай храналогіі", ёсць не прыкры выпадак, але пэўная тэндэнцыя, скіраваная да наўмыснага скажэння гістарычнай праўды і да яе наўмыснага ўтойвання.

Бо інакш як паказаць, што ў нашых шматвекавых стасунках з вялікай усходняй суседкай была без сучка-задзірынкі суцэльная славянская любоў і "единение"?

Дык вось, на гэты раз да Генадзя Пашкова свае прэтэнзіі прад'яўляюць таксама дасведчаныя людзі. Праўда, яны жывуць не ў сталіцы, а ў горадзе Барысаве. А прэтэнзіі іхнія тычуцца хронікі "Памяць", прысвечанай гісторыі менавіта Барысава ды Барысаўшчыны. Гэта аб'ёмістае выданне, якое ў крамах каштуе 135 тысяч рублёў за паасобнік, на думку мясцовых аматараў гісторыі роднага краю — выкладчыка Барысаўскага політэхнікума Міхася Мацельскага і былога рэдактара аб'яднанай афіцыйнай газеты "Камуністычная праца", цяпер пенсіянера-інваліда Антона Клімовіча, таксама мае заідэалагізаваны панславянісцкі характар.

У ацэнках гэтых людзей я не сумняваюся. Згадаю толькі, што Міхась Мацельскі ў сваім горадзе стварыў суполку краязнаўцаў, з якімі ездзіць у экспедыцыі, корпаецца ў архівах, выдае нават час ад часу газету "Гоман Барысаўшчыны". Антон Клімовіч яшчэ ў прысавецкія застойныя часы друкаваў падобнага роду матэрыялы на старонках "раёнкі", не зважаючы на відавочнае незадавальненне партыйных функцыянераў такімі вось публікацыямі.

На вялікі жаль, калі ў свой час кіраўнікі "Беларускай энцыклапедыі" падбіралі рэдакцыйны ды аўтарскі калектывы, то гэтыя энтузіясты засталіся незапатрабаваныя да ствральнай працы. А патрапілі туды акрамя вядомых сваімі палітычнымі поглядамі кіраўнікоў "Беларускай энцыклапедыі" Генадзя Пашкова і Алеся Петрашкевіча і мясцовыя таварышы. Напрыклад, цяпер ужо былая віцэ-мэр Барысава, функцыянерка кампартыйна-наменклатурнага ўзору, якую сёлетняй вясной прэзідэнт адхіліў ад пасады за ўдзел у вядомай "прэзентацыі", Зоя Маханёк, кіроўца справамі гарвыканкама Таццяна Дронава, яшчэ — цэлы тузін прадстаўнікоў з палітызаванай "прапрэзідэнцкага" накірунку грамадскасці з ліку прыхільнікаў бальшавіцкай ды "славянскай" ідэяў, сяброў Саюза афіцэраў і да т.п. публіка.

Вось што канкрэтна ставіць у віну складальнікам "Памяці" Міхась Мацельскі:

— У кнізе прыведзена шмат гістарычных фактаў, якія не адпавядаюць рэчаіснасці. Так, на старонцы 29-ай сцвярджаецца: "...барысаўская зямля не аднойчы станавілася полем бою; пасяленні спусташаліся і спальваліся... у часы паходаў... Вітаўта... у 1395—1425 гадах". Што датычыцца Вітаўта, то такія выказванні аб ім, мякка кажучы, здзіўляюць. Чаму ён раптам спустошвае і спальвае свае ўласныя землі? На якіх фактах грунтуюцца такія сцвярджэнні? Гэткіх дакументаў не існуе. Наадварот, пад час кіравання Вітаўта наша дзяржава мела вялікія поспехі. У гэты час шырока ўмацоўваліся шляхі зносінаў. Гэта практычна дало другое нараджэнне краю. Больш таго, на Беларусі за ўсю гісторыю не было ніводнага яе вышэйшага кіраўніка, які пакінуў бы такі глыбокі, яскравы след аб сабе і сваёй дзейнасці ў народнай памяці. Больш чым 400 гадоў пасля смерці Вітаўта людзі ўспаміналі аб ягоных неардынарных асабістых якасцях. Хто ў нас яшчэ можа пахваліцца гэтым?

А вось заўвага Антона Клімовіча:

— Складальнікі "Памяці" нават умудрыліся не занатаваць у кнігу што-кольвечы пра Невядомую вайну. Калі я, шукаючы канцы, звярнуўся ў аддзел інфармацыі гарвыканкама за тлумачэннямі, то мне адказалі: маўляў, аб тым, як праходзіла вайна між Маскоўскай дзяржавай і Рэччу Паспалітай на тэрыторыі Барысаўшчыны, дакументальных сведчанняў няма. Але гэта няпраўда — такія дакументы ёсць. Яшчэ ў 1995 годзе асобнай кнігай выйшла праца Генадзя Сагановіча "Невядомая вайна". І там не аднойчы памінаецца Барысаўскі край.

Паводле калегі, аўтарскі калектыў "Памяці" пайшоў яшчэ далей дактрыны савецкай гістарыяграфіі, якая згаданую вайну падае выключна як барацьбу Расіі з Польшчай за ўз'яднанне Украіны ды Беларусі з вялікім рускім народам. А масавы вываз палонных беларусаў у Масковію (у тым ліку і барысаўчанаў) паказвае добраахвотным перасяленнем нашых продкаў да сваіх духоўна блізкіх рускіх братоў. Аўтары і рэдактары проста забыліся аб цэлай 13-гадовай вайне.

Так Невядомая вайна сталася невядомай для сённяшніх барысаўчанаў. Хаця, заўважае Антон Клімовіч, яны маглі б ганарыцца сваімі продкамі, якія ў тыя сярэдневяковыя гады стварылі ў вакольных лясах партызанскія аддзелы і змагаліся супраць маскоўскіх захопнікаў.

Міхась Мацельскі, які падтрымаў нашу гаворку пра "белыя плямы" "Памяці", згадаў, што, мусіць, не выпадкова аўтары зноў забыліся яшчэ на адну гістарычную акалічнасць, калі якраз напярэдадні другога падзелу Рэчы Паспалітай, 14 чэрвеня 1792 года, Станіслаў Аўгуст дараваў гораду Барысаву Магдэбургскае права і адмысловы герб.

— Няўжо, калі б у гэтым выданні не мелі месца гістарычная няпраўда і "белыя плямы", дык цяперашнія нашчадкі маскоўцаў закрыўдавалі б на Беларусь і прэзідэнта? — пытаецца ў роздуме журналіст Антон Клімовіч і сам жа адказвае на ўласнае пытанне: — Гісторыя ёсць такая, якая яна ёсць на самой справе. З яе трэба проста рабіць дзеля будучыні правільныя высновы, яе неабходна ведаць, а не лакіраваць, не прыхарошваць дзеля бягучых палітычных выгодаў.

На жаль, яе не вельмі ведаў аўтарскі і рэдакцыйны калектывы "Памяці".

У інакшым выпадку ў энцыклапедычнае выданне не трапілі б шматлікія памылкі факталагічнага характару.

Не сцвярджалася б, напрыклад, што ў 1430—1431 гадах пасля смерці Вітаўта паміж ягонымі роднымі-блізкімі ўсчалася барацьба за вялікакняскую карону. Але менавіта ў 1430 годзе наступнікам на Віленскім прастоле стаў Свідрыгайла. А барацьба за карону распачалася ў 1432 годзе: на Свідрыгайлу Альгердавіча быў зроблены замах каталіцкай арыстакратыі — карона перайшла да брата Вітаўта — Жыгімонта.

Вайна між Свідрыгайлам і Жыгімонтам доўжылася да лета 1435 года і скончылася яна паразай Свідрыгайлы.

Уласна, памылак гэткага кшталту болей дапушчальнага. Адзіны раздзел, да якога мясцовыя краязнаўцы не маюць прэтэнзіяў, адносіцца да гісторыі сталінісцкаенкусаўскіх хапуноў у рэгіёне, што напісалі супрацоўнікі тутэйшага музея.

Астатні ж матэрыял трэба, паводле меркаванняў Міхася Мацельскага і Антона Клімовіча, перапрацаваць, каб пад час перавыдання "Памяці" яна сталася сапраўды навуковым гістарычнам здабыткам, а не ідэалагічна-калабаранцкай белетрыстыкай.

Алесь МІКАЛАЙЧАНКА,
сябра праўлення Беларускай асацыяцыі журналістаў.
Барысаў — Мінск.

Дзень незалежнасці абышоўся Мікалаю Статкевічу ў 30 мільёнаў рублёў

Днямі адбыўся суд над старшынёю Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (БСДП) Мікалаем Статкевічам.

Суддзя сталічнага Савецкага райсуда Ала Крапіўка аштрафавала Статкевіча на 30 мільёемнаў рублёў за арганізацыю і правядзенне шэсця па праспекце Францыска Скарыны у Дзень незалежнасці — 27 ліпеня бягучага года.

На судзе ў сваё апраўданне Мікалай Статкевіч заявіў, што кіраваўся толькі рашэннем Мінгарвыканкама, якое было ўручана яму 21 ліпеня і паводле якога шэсце дазвалялася. Суддзя ж у адказ спасылалася на рашэнне, датаванае 23 ліпеня. Аднак старшыня БСДП сцвярджаў, што рашэнне ад 23 ліпеня было прынята за чатыры дні да намечанай даты шэсця і мітынгу, а гэта, як вядома, пярэчыць нават прэзідэнцкаму дэкрэту №5. Але, на думку суда, нягледзячы на тое, што рашэнне сапраўды прынята з парушэннем нормаў дэкрэта, яго належала выконваць. Такім чынам, згодна са словамі суддзі, у нашай рэспубліцы любая масавая акцыя можа быць "законна" адменена Мінгарвыканкамам за хвіліну да яе пачатку.

За дзесяць месяцаў у "архіве" і на рахунку Статкевіча тры адміністрацыйныя арышты (усяго 35 сутак і штраф).

Анатоль СІДАРЭВІЧ.

Крымінал

"Вакзал" на карысць усіх

У арсенале супрацоўнікаў транспартнай міліцыі нямала спецыяльных планавых мерапрыемстваў, накіраваных на ўзмацненне барацьбы са злачыннасцю і прафілактыку правапарушэнняў. Да іх ліку можна аднесці і апошнюю аперацыю "Вакзал".

Як адзначыў намеснік начальніка аддзела аховы парадку і прафілактыкі Упраўлення ўнутраных спраў на транспарце Вячаслаў Лойка, праводзілася яна з мэтай аздараўлення аператыўнай абстаноўкі, папярэджання і раскрыцця злачынстваў, умацавання аховы парадку на аб'ектах чыгуначнага і паветранага транспарту рэспублікі.

У выніку на прывакзальных і станцыённых аб'ектах былі затрыманы 1502 правапарушальнікі. Сумесна з воінамі і членамі ДНД супрацоўнікі міліцыі забяспечылі ў гэтыя дні суправаджэнне 798 цягнікоў. У іх таксама прадухілены шэраг проціпраўных дзеянняў, затрыманы 270 правапарушальнікаў. Пад узмоцнены кантроль былі ўзяты 790 прадпрыемстваў і арганізацый чыгуначнага і паветранага транспарту.

У час гэтай чатырохдзённай аперацыі выяўлена і раскрыта 31 злачынства. У злачынцаў канфіскавана 4 адзінкі зброі, патроны розных калібраў. Найбольш узброеным быў грамадзянін, затрыманы ў ходзе аператыўна-вышуковых мерапрыемстваў супрацоўнікамі Віцебскага АУСТ. У яго канфіскавана вінтоўка нямецкай вытворчасці з 65 патронамі да яе.

Крыху "прафільтравалі" міліцыянеры-транспартнікі і каналы наркабізнесу, канфіскаваўшы ў перавозчыкаў звыш 10 кілаграмаў наркатычных рэчываў. Самы вялікі "ўлоў" прыйшоўся на долю супрацоўнікаў АБЭЗ Гродзенскага АУСТ, якія на станцыі Скідаль у непрацуючай жыхаркі Смаленска знайшлі 9 кг 300 г здробленай макавай саломкі і шпрыц для ін'екцый.

Сяргей ЦІВАНАЎ, БелТА.

Фестывалі

Фонды Беларускай нацыянальнай бібліятэкі захавалі і рэдкасную яўрэйскую кнігу

Гэтымі днямі ў Мінску праходзіць Тыдзень яўрэйскай кнігі, арганізаваны шэрагам грамадскіх ізраільскіх арганізацый Беларусі.

З разнастайнай праграмы фестывалю хочацца адзначыць адно, напэўна, з самых цікавых мерапрыемстваў, якое адбылося ў Беларускай нацыянальнай бібліятэцы, — выставу з фондаў аддзела яўрэйскай літаратуры, існаваўшага да Вялікай Айчыннай вайны ў бібліятэцы Мінска, якая мела назву Ленінскай.

З некаторымі унікальнымі кнігамі, беражліва захаванымі супрацоўнікамі бібліятэкі, можна было пазнаёміцца на гэтай выставе. Сярод іх рэдкаснае выданне "Шульхан" 1559 года на старадрукаванай мове, рукапісы XVIII стагоддзя, кнігі, выдадзеныя на іўрыце, на беларускай і рускай мовах у пачатку XX стагоддзя, некаторыя нумары штодзённай газеты "Еврейский рабочий", якая выходзіла ў Санкт-Пецярбургу ў 1906 годзе, і іншыя.

Пасля адкрыцця выставы прадстаўнік Амерыканскага яўрэйскага аб'яднанага размеркавальнага камітэта "Джойнт" Зееў Абрамсаў і першы сакратар Ізраільскага пасольства на Беларусі Галя Кеслер падаравалі Беларускай нацыянальнай бібліятэцы кнігі па гісторыі і фальклору яўрэяў Беларусі, а таксама па гісторыі і геаграфіі сваёй краіны.

Марыя ЭЙСМАНТ.

Дурноты

Рыгор БАРАДУЛІН

Харызматык

Адзін усім стўляе клізму —
І гэта лічацца харызму!

Каб бачылі!

За службу служаку
Адвалиць павяку,
Каб вочы зайздроснікаў
Бачылі:
Са скуры тывалай
Нашыйнік абаку,
Наручнікі –
Сябру сабачаму!

Сімвалісты

Базарнага сацыялізму прыступы
Адчулі падчарэўем бугаі
Сацрэалісты сталі сімвалістамі —
Сімволіку талкуюць
Талкуі..

Палкаводцы

Старшыні калгасныя ды брыгадзіры —
Яны палкаводцы,
Бо палкай вадзілі
На подзвіг працоўны
Прыгоннае войска.
Прыгоннікаў палкіх
Запомніла вёска.

Дзякуй!

Скалгашваць, гулажыць,
Спяшацца ў жабрацтва,
Куляцца ў равы
Дапамагалі нам
З радасцю брацкай
Засланцы з Масквы.

Махляры

Бралі чэсна ў цары махляра,
Дурні
Мудра хацелі дурнога цара.
Ну а тыя,
Што мелі цара ў галаве,
Знаді —
Цар без цара ў галаве
Пражыве!

Выміраты

Мы ўсе, ў катэджах
Ці ў дзюравых хатах,
Жывем
У Беларускіх Вымíратах.
Мы на караты
Ліха вымяраем,
Адбыўшы рату,
Ціха выміраем.

Паслалі б...

Каб дзеці бацьку
Выбіралі самі,
Яны б таго, ў якога
Не ўсе дома,
Паслалі б з радасцю
К няроднай маме,
Як некалі
З пуцёўкаю райкома.

У выніку

Кот праводзіў рэферэндум —
Клапаціўся пра мышэй.
Мышы верылі легендам
І пішчэлі ўсё цішэй...

Праходзяць...

Гісторыю не здзіваць дурыкі,
Яна — асобая асоба.
Праходзяць рурыкі ды шурыкі,
Як і здзіўленне
Ці хвароба...

Прагназёр

Дакажа лёгка
Бабнік-сацыёлаг,
Што ўсе мужчыны
За паненак голых,
І ўсе калгаснікі за старшыню,
Што брэша й верыць
У сваю брахню.
Пакуль гукае зорку
Астраном,
Дык прагназёр
Шыбуе ў гастраном.

У абарону двухпалатнасці

Калі парламент буйнарагат,
Ад знаці
І ў верхняй
І ў ніжняй палаце
Гучыць канструктыўна
Адзін загад:
— Лёкай, падай мне лапці!

По существу

В духе незабвенного Геббельса, или Мысли вслух о "шалостях" доморощенных антисемитов

В Минске в этом году стала выходить газета "Личность" (учредители — Н.Д.Улахович, Г.Г.Рузова, главный редактор — Г.Г.Рузова). Печатается в привилегированной типографии издательства "Белорусский Дом печати", которое подчиняется Управлению делами президента Республики Беларусь. Еще бы! Газета восхваляет правление Александра Григорьевича и бранит оппозицию. Несмотря на претенциозное название, "Личность" вряд ли стала властительницей умов: крайне низкий литературный уровень, примитивизм, разухабистый, на грани площадной ругани тон, убогость содержания. Но так хочется привлечь читателей к новоявленной газете, так велико искушение подбросить что-нибудь жареное, что редакция решила выпустить в очередной полет изрядно ощипанную антисемитскую утку. В №№13, 14 читаем (орфография сохранена):

"По непроверенным данным, подразделения "Бейтар" (еврейские полувоенные организации) планируют в ближайшее время попытку физического устранения Президента Беларуси. Как нам сообщил источник, рассматриваются два способа: снайперская винтовка и психонасилие. Надеюсь, что доблестная служба безопасности будет на высоте, а "демократические белоруссы", как всегда, окажутся в огромной луже, где, впрочем, им самое и место".

При чем тут "демократические белоруссы" — непонятно. Видимо, пылая ненавистью к демократии, автор этой "сенсации" (подпись "Алесь Диктатуров") намекает на широкую сеть заговора против любимого президента. Подумать только: не какие-нибудь одиночки, а целые подразделения евреев-боевиков орудуют в Беларуси! Правда, автор при этом делает оговорку: "по непроверенным данным". Расчет нехитрый. Главное внимание читателей будет привлечено не к этой оговорке, а к сенсации: злодеи из Бейтара готовят покушение на президента страны! Неважно, что это дикая чушь. Авось, в обывательских мозгах она осядет. Как в старом анекдоте про Рабиновича. На собрании общины он заявил, что дочь раввина — проститутка. "Но у меня нет дочери!" — воскликнул ошарашенный раввин. "Ну и что, — пожал плечами Рабинович. — Мое дело — сказать". В том же духе действует и означенная газета. Однако фантазия автора довольно убога. Подготовка покушения на драгоценную жизнь Александра Григорьевича некими бейтаровцами... Зачем?!! Белорусские власти отнюдь не препятствуют выезду евреев в Израиль.

Бейтар как организация в Беларуси ныне не существует. Была в 1992—1994 годах, насчитывая десяток-другой юношей и девушек, преимущественно студентов. Они изучали иврит, историю и традиции своего народа, работали вожатыми в летних детских лагерях и, как всякие молодые люди, устраивали вечеринки, танцевали. С отъездом этих ребят в Израиль на постоянное место жительства Бейтар в Минске прекратил свое существование, а в других городах нашей республики его просто не было.

Таковы факты. Но поскольку речь о Бейтаре как организации, уместна историческая справка. Бейтар — аббревиатура "Брит Йосеф Трумпельдор" — "Союз имени Йосефа Трумпельдора". Иосиф Трумпельдор — герой еврейского народа. Участник русско-японской войны. Потеряв руку при обороне Порт-Артура, вернулся в строй. За храбрость награжден всеми четырьмя Георгиевскими крестами, получил недосягаемый в то время для еврея чин прапорщика. В 1912 году уехал в Палестину и создавал там первые сельскохозяйственные поселения — кибуцы. Трудился на полях простым рабочим. В 1915 году в составе еврейского воинского формирования участвовал в боях против турок. Приехав после октябрьского переворота в Россию, организовал молодежное движение по подготовке молодых людей к переселению на свою историческую родину. Затем снова вернулся в Палестину. В марте 1920 года возглавил оборону еврейского поселения Тель-Хай и геройски погиб в бою. Вскоре после его гибели в честь этого отважного и благородного человека и был создан Бейтар. Это молодежная сионистская организация. Цель ее — сплочение еврейской молодежи вокруг своего национального очага, ныне Государства Израиль. И ничего больше.

Юдофобствующие авторы уже не впервые пытаются напугать обывателя злокозненными происками воинственного Бейтара. Особенно в этом усердствуют черносотенные газеты, издающиеся в России, многие из которых открыто продаются в Минске. К сожалению, в тиражирование этих вздорных и злобных обвинений включились и некоторые средства массовой информации Беларуси. Так, 9 августа 1994 года "Народная газета" опубликовала заметку о том, что якобы на Комсомольском озере функционировал лагерь Бейтара. "По словам очевидцев, — говорилось в заметке, — участники сборов были одеты в военную форму и головные уборы с шестиконечными звездами. Особое внимание бетаровцы уделяли рукопашному бою и идеологической закалке".

Прочитав такое, в Белорусском объединении еврейских организаций и общин, мягко говоря, удивились. Какой лагерь, какой Бейтар на Комсомольском озере? Обзвонили всех еврейских молодежных лидеров. Ну, конечно же, очередная утка. "Народная газета" в номере за 1—3 октября опубликовала статью Александра Гальперина "Кому мерещатся призраки на Комсомольском озере" и принесла извинения своим читателям. Там же было напечатано извинительное письмо автора злополучной заметки. "Я искренне сожалею..."

Казалось бы, урок предметный. Ан нет. В августе прошлого года газеты "Знамя юности" и "Белоруссия" перепечатали новые "разоблачения" страшного Бейтара. На сей раз они принадлежали В.Жириновскому, который утверждал:

"Как ни в какой республике бывшего СССР в Беларуси чрезвычайно многочисленная и влиятельная еврейская диаспора, зловещее наследие Польши. На базе этого сформированы бейтаровские отряды на телевидении, на радио, во всех средствах массовой информации. Именно этим кадрам отведена роль запала, дрожжей атакующего авангарда операции ЦРУ".

Как видим, в число врагов Беларуси попала вся еврейская диаспора республики — от младенцев до стариков. И, конечно же, закоперщик заговора — Бейтар.

Об антисемитских измышлениях, как и других фактах антисемитизма в Республике Беларусь, неоднократно выступал с заявлениями президент Белорусского объединения еврейских организаций и общин Леонид Левин. Однако белорусские власти сквозь пальцы смотрят на "шалости" доморощенных антисемитов. Там, где надо власть употребить, поразительные слепота и глухота.

Опровергать юдофобскую паранойю, злобную, вонючую, все равно что доказывать — это не духи фирмы "Шанель". Но тем, кто так и норовит плеснуть очередное ведерко бензина в тлеющие угольки антисемитизма, не нужны никакие доказательства. Для них главное — разжечь антисемитскую истерию, вбить в массовое сознание идею о зловредности евреев, идею, которая в конечном итоге привела в годы второй мировой войны к уничтожению 6 миллионов людей только за то, что они родились евреями. Но прежде чем запылали сатанинские печи крематориев в освенцимах и майданиках, прежде чем айнзацкоманды принялись за свое злодейское дело у расстрельных рвов, фашистская пропаганда усердно вколачивала в мозги обывателей, в том числе и на территории оккупированной Белоруссии, что евреи — злейшие враги человечества и только тем и занимаются, что чинят всяческие козни православному люду.

У газеты, называющей себя "Личностью", есть с кого брать пример. Весьма забавно, что на ее первой странице — эпиграф: "Личность характеризуется не только тем, что она делает, но и тем, как она это делает". Применительно к "сенсации": о Бейтаре газета сама себе дала характеристику. Подогревая антисемитские страсти, она делает грязное дело. И как делает? Естественно, подлыми методами, взятыми из арсенала незабвенного Геббельса.

Михаил НОРДШТЕЙН.

Подробности

"Антиквариата" у Антончика больше нет. Остались лыжи. Пока еще, правда, непросмоленные...

Не так давно в "Народной воле" под рубрикой "Где же Вы теперь?" мы рассказывали о Сергее Антончике, ожидающем изъятия остатков домашней утвари. Сообщаем: очередной рейд описи скромных пожитков боевого депутата не заставил себя долго ждать — 8 сентября в квартире Сергея Антоновича появились судебные исполнители.

Напомню, что в прошлом году в счет погашения двухсотмиллионного иска Ивана Ивановича Титенкова у семейства Антончиков вынесли кухонный гарнитур, диван и два кресла. В нынешнем году представители суда республики себе не изменили. На новом, а точнее — практически антикварном диване и двух креслах семейства Антончиков теперь, наверное, будет почивать управляющий делами президента...

— Диван — вещь в доме, согласитесь, нужная. Как, впрочем, и кресла. Сам я, конечно, могу сидеть и на табуретке. Но гостей, приходящих в дом, хочется принять более-менее по-человечески... К слову, по дивану, который у нас изъяли в прошлом году, мы с супругой горевали долго: мы его приобрели в 1982 году и за десятилетие он полюбился нам своим мелодичным поскрипыванием... А диван, который описали сейчас, покупала жена. Ее подруга делала в квартире капитальный ремонт и меняла буквально всю старую мебель на новую. Чтобы не выбрасывать свой уже достаточно преклонного возраста диванчик на свалку, она продала его нам. За довольно-таки символическую цену. По закону, через десять дней придут эту рухлядь выносить...

В принципе, если мою мебель выставить на аукцион с табличкой "Антиквариат Антончика", можно, наверное, заработать неплохие деньги...

Больше ходового товара (диванов и кресел) у Антончиков не осталось. Есть, правда, еще четыре табуретки и два мягких стула. И лыжи. Но для них, видимо, еще не пробил час. Не сезон, видите ли... Поэтому в ближайшее время Сергей Антончик намеревается их просмолить и смазать. Чтобы Ивану Ивановичу угодить и к зимнему рейду подготовиться...

Марина КОКТЫШ.

Судовыя ўрокі

Выпадковая сустрэча

Аркадзь нідзе не працаваў. Часта бавіў час на прывакзальнай плошчы. Швэндаўся ён тут і ў той дзень. Выпадкова пазнаёміўся з жанчынай, якая назвала сябе Валяй. Купілі ў складчыну бутэльку гарэлкі, выпілі і пачалі разам прагульвацца ля стаянкі таксі.

Тут і сутыкнуліся з другой парай. Разгаварыліся. Жанчына назвала сябе Саідавай, а мужчына — Сяргеем. Разам сталі кумекаць, як лепей правесці час.

Забягаючы наперад, варта адзначыць, што Сяргей нарадзіўся ў Чымкенцкай вобласці, рускі, ужо пабываў на лаўцы падсудных. У дадзены час нідзе не працаваў, пражываў у Гомелі. Саідава — азербайджанка, таксама нідзе не працавала. Як яны трапілі ў Мінск? Абодва так і не змаглі нічога канкрэтнага адказаць. Проста селі ў цягнік, вырашылі "пагуляць" у беларускай сталіцы.

Як толькі госці з Гомеля ступілі на прывакзальную плошчу, іх вопытныя позіркі адразу спыніліся на падвыпіўшай пары, якая шпацыравала ўздоўж стаянкі таксі.

Далей падзеі развіваліся па вядомаму сцэнарыю. Купілі ў складчыну пару бутэлек гарэлкі і выпілі за знаёмства. Пасля чаго мінчанін прапанаваў праведаць яго знаёмую, у якой заўжды ёсць чарка і да яе. Гасцям з Гомеля вельмі спадабаўся такі варыянт.

Гаспадыня кватэры Кацярына з радасцю сустрэла Аркадзя і яго спадарожнікаў. Усе па чарзе абдымаліся з ёю і праходзілі на кухню. Аркадзь нарэзаў закуску, жанчыны мылі посуд.

Пасля чарговай пары кілішкаў Аркадзь і Валя зачыніліся ў спальні. Праз які час туды зазірнула гаспадыня, каб паглядзець, чым яны займаюцца. Выбегла адтуль усхваляванай і раздражнёнай, закаціла істэрыку з нагоды нібыта прапаўшай шакаладкі. Саідава з Сяргеем ледзь супакоілі яе. Налілі, выпілі. Тут ужо зацікавілася Саідава: што ж магло так раззлаваць гаспадыню? Вырашыла сама схадзіць у той пакой і ўсё высветліць. Пара "займалася каханнем". Відаць, гаспадыню ахапіла рэўнасць.

Калі Саідава вярнулася на кухню, яе дружок ужо накінуў пінжак на галаву гаспадыні і душыў яе. Як пазней ён тлумачыў у судзе, яна зноў закаціла істэрыку і ірвалася ў той пакой. Ён трымаў яе і затыкаў рот анучай, каб не "арала" і не раздражняла. Не дапамагло. Накінуў на галаву пінжак, каб не чуць яе крыку. Убачыўшы Саідаву, папрасіў яе патрымаць раз'юшаную гаспадыню. Сам жа звязаў ёй рукі, накрыў галаву пінжаком, каб меней былі чутны яе крыкі. Нарэшце, не вытрымаў і папрасіў напарніцу прынесці нож. Ім ударыў у шыю гаспадыні. Тая некалькі разоў цяжка ўздыхнула і заціхла.

Ён памыў рукі і зазірнуў у той пакой. Аркадзь ужо храпеў, а Валя задумліва глядзела ў столь. Сяргей прылёг, задаволіў сваю патрэбу. Пасля чаго забраў нагавіцы, боты Аркадзя, які спаў. Прыхапілі каштоўныя рэчы гаспадыні і пакінулі яе кватэру.

Каля рынка прадалі частку рэчаў, купілі гарэлкі і закускі... Тым часам прачнуўся Аркадзь. Ён ніяк не мог знайсці ў кватэры нагавіцы і не ведаў, як выйсці без іх на вуліцу. А калі ўбачыў на кухні ў крыві гаспадыню, моцна спужаўся. У судзе ён прасіў спагнаць з падсудных Сяргея і Саідавай грошы ў лік маральнай траўмы, якую яму тыя нанеслі.

А хто ж такая гаспадыня кватэры? Яна гандлявала півам на Камароўцы, жыла адна. У яе нярэдка збіраліся выпадковыя вясёлыя кампаніі. Так было і ў той дзень. З яе кватэры даносіўся смех, лаянка... Чарговая выпіўка з сумніўнай кампаніяй закончылася для яе трагічна.

Суд прыгаварыў Сяргея да дванаццаці, а Саідаву да васьмі гадоў пазбаўлення волі.

Андрэй РУСАКОВІЧ.

Народная Воля 12 ВЕРАСНЯ 1997 г.

Казахстан

В Алма-Ате обсуждают вопрос создания в Центральной Азии зоны, свободной от ядерного оружия

В Алма-Ате состоялась международная конференция по проблемам нераспространения ядерного оружия. В центре внимания участников форума были вопросы создания в Центральной Азии зоны, свободной от ядерного оружия.

Президент Нурсултан Назарбаев в приветствии участникам конференции, которое зачитал секретарь Совета безопасности Бексултан Сарсеков, подчеркнул, что "твердой и принципиальной позицией Казахстана является обеспечение режима нераспространения ядерного оружия". Отметив, что казахстанцы на себе испытали всю его разрушительную силу, Н.Назарбаев напомнил, что в 1991 году он подписал указ, которым "навеки были прекращены испытания смертоносного оружия на территории республики".

Глава государства подчеркнул, что после обретения независимости Казахстан "однозначно определил свое отношение к ядерному оружию": из республики были вывезены все ядерные боеголовки (104 ракеты СС-18 стационарного базирования с 1400 ядерными боеголовками).

Казахстан присоединился к Договору о нераспространении ядерного оружия в качестве государства, им не обладающего, стал членом международного агентства по атомной энергии (МАГАТЭ), проголосовал за бессрочное продление действия Договора о всеобщем запрещении ядерных испытаний. "Наша деятельность в этой сфере полностью прозрачна для мирового сообщества", — отметил Н.Назарбаев.

Беларусь

Александр Лукашенко отказался подписать согласованный с Литвой договор о взаимном возвращении нелегальных иммигрантов

Президент Александр Лукашенко, принимавший участие в международной конференции по проблемам добрососедства и безопасности, отказался в Вильнюсе подписать уже согласованный с Литвой двусторонний договор о возвращении нелегально попавших в страну лиц. Об этом сообщило агентство BNS.

"... Уже были поставлены столы для подписания договора, но белорусский президент отказался это сделать", сказал корреспонденту BNS высокопоставленный литовский дипломат. По его мнению, "причиной этому, скорее всего, явилось негативное отношение к этому Москвы, которая настаивает на том, чтобы это было трехстороннее соглашение".

После переговоров между литовским и белорусским президентами сообщалось, что текст двустороннего договора согласован "на все 100%", но его подписанию противится Россия, утверждающая, что российско-белорусская граница совсем не контролируется.

А.Лукашенко официально мотивировал свой отказ подписывать соглашение тем, что документы такого уровня должны быть согласованы со всеми членами правительства. Он обещал подписать договор как можно скорее.

К сведению: Нелегальные иммигранты, попадающие в Литву чаще всего из Беларуси, являются едва ли не главной проблемой для республики. Оказавшись в Литве, нелегальные беженцы становятся обузой для налогоплательщиков. Кроме того, они стали устраивать беспорядки в центре регистрации беженцев в Пабраде, где сейчас проживает 920 жителей стран Азии и Африки.

Российская Федерация

Ельцин считает, что Москве повезло с мэром. Лужков заявляет, что не будет баллотироваться в президенты РФ

Мэр Москвы Юрий Лужков заявил, что не намерен баллотироваться на будущих президентских выборах в России.

"Москвичи меня не отпустят", — сказал мэр столицы, который вместе с главой государства в минувшие выходные участвовал в праздничных мероприятиях, посвященных 850-летию Москвы.

Отвечая на вопросы журналистов, Ю.Лужков сказал в частности: "Неправильно было бы считать, что высокий государственный пост — это хорошо. Это страшная работа, колоссальная ответственность". Тем самым он дал понять, что у него хватает работы и на посту мэра Москвы.

Однако наблюдатели единодушно подчеркивают, что московский градоначальник, проведя грандиозные мероприятия по подготовке столицы к праздникам, несомненно сделал заявку на участие в президентских выборах.

(Б.Ельцин 1 сентября заявил о своем решении не баллотироваться на пост президента России в 2000 году, и "дать дорогу молодым" — "ИФ".)

В свою очередь бывший секретарь Совета безопасности России Александр Лебедь утверждает в интервью еженедельнику "Интерфакс — АиФ", что Ю.Лужков "непременно будет участвовать в будущих президентских выборах", несмотря на его неоднократные высказывания о нежелании делать это.

По мнению А.Лебедя, "сегодня мэр столицы является одним из самых ярких политиков, за которым есть конкретные дела".

Кроме того, экс-секретарь СБ предполагает, что президентские выборы в России все же состоятся досрочно. "Это предположение основывается и на анализе поведения президента и его семьи, которая пустилась в автономное плавание. Его ближайшее окружение ведет себя так, будто президента уже нет, и подготавливает базу для отхода", — утверждает А. Лебедь.

О том, что московский мэр несомненно будет участвовать в президентских выборах, заявил и директор Института экономики переходного периода Егор Гайдар в интервью программе "Итоги".

Вместе с тем Е.Гайдар полагает, что в настоящее время у Ю.Лужкова мало шансов занять главное кресло в российском государстве. "Несмотря на свой несомненный авторитет в столице, мэр Москвы пользуется очень слабой поддержкой в регионах России, которые всегда не любили столицу", — утверждает Е.Гайдар.

Азербайджан

Гейдар Алиев распорядился о создании рабочей группы по выбору маршрута основного экспортного нефтепровода

Президент Гейдар Алиев подписал распоряжение, согласно которому в Азербайджане создана рабочая группа по выбору маршрута основного трубопровода для экспорта азербайджанской нефти в рамках "контракта века".

Председателю группы предоставлены полномочия вести переговоры от имени Азербайджана, готовить соглашения с госструктурами и полномочными органами стран, по территории которых пройдет трубопровод.

Кроме того, рабочей группе поручено после подготовки соглашений по прокладке ОЭНП представить их на рассмотрение президента Азербайджана.

Как сообщили "Интерфаксу" в бакинском офисе АМОК, Г.Алиев предложил приурочить дату добычи ранней азербайджанской нефти по "контракту века" к 7 ноября. На недавней встрече с Т.Адамсом президент мотивировал свое предложение тем, что именно в этот день 50 лет назад в Азербайджане, на Каспии, забил первый нефтяной фонтан. Т.Адамс согласился с доводами президента Азербайджана.

Латвия

Улманис озабочен "ослаблением национального самосознания латышей"

Президент Латвии Гунтис Улманис полагает, что после восстановления государственной независимости республики "ослабилось национальное самосознание латышей".

Об этом глава государства заявил в Риге, открывая семинар "Национальное самосознание народа: проблемы и возможности".

Г.Улманис считает, что это проявляется не только в пренебрежительном отношении латвийских граждан к истории и государственной символике, но и в том пессимизме, который латыши демонстрируют "буквально каждодневно".

Сам президент, однако, пессимистом себя не считает. Признав, что за годы независимости руководство республики допустило немало просчетов и не выполнило многое из того, что обещало народу, Г.Улманис отметил: "Как истинный патриот я все же подчеркну те фантастические успехи, которые были достигнуты в моей демократической стране в лихорадочные годы перемен".

По материалам "Интерфакса".

Далекое-близкое

Любовный роман с Хрущевым

Чего только ни приписывала Екатерине Фурцевой людская молва — даже это! Как все было в действительности, рассказывает сегодня близкая знакомая министра культуры народная артистка СССР, президент Академии культуры России Людмила Георгиевна Зыкина.

— С Екатериной Алексеевной мы познакомились в 61-м или 62-м году. Тогда в Казахстан вылетела большая делегация артистов, и Фурцева ее возглавляла. Помню, сидели мы где-то за столом и после "Ивушки", которую я спела, Екатерина Алексеевна сказала: "Вот вы какая — Людмила Зыкина!" А когда мы летели обратно, она поинтересовалась, как я буду добираться из аэропорта домой, есть ли у меня машина. Я ответила, что есть, хотя в те годы у меня ничего еще не было, и от предложения подвезти отказалась.

— Можно узнать, почему?

— Видите ли, я по натуре очень скромный и стеснительный человек. Это так, с виду кажусь... Поэтому и не хотела Екатерину Алексеевну чем-то утруждать... А через какое-то время после этого моя приятельница Люба Шалаева, с которой мы ходили в Сандуны, позвонила мне и спросила, не хочу ли я пойти в баню с Екатериной Алексеевной. Она, оказывается, с Фурцевой была знакома. "Ни за что!" — ответила я.

— Почему вы так испугались?

— Я ж говорю, что всю жизнь знала свое место. И потом надо и разрешения у Екатерины Алексеевны спросить. Захочет ли она, чтобы я с ней пошла. Я так и сказала Любе. И вдруг мне звонит Любовь Пантелеймоновна, помощница Фурцевой, и говорит: "Людмила Георгиевна, Екатерина Алексеевна сегодня идет в баню с девочками, можете пойти?" Я согласилась. Вот так я в первый раз пошла с нашим министром культуры в баню.

— У Фурцевой была постоянная компания, с которой она ходила попариться?

— Они всегда ходили втроем: Екатерина Алексеевна и две женщины, кажется, инженеры. И, знаете, как-то умели париться, понимали в этом толк. Всегда готовили веники. В общем, красиво это было... Ну а мы с Любой были как бы уже примкнувшие к ним. Вот многие говорят, мол Фурцева в бане водку пила. Вы знаете, она, как обыкновенная женщина, все могла. Но чтобы много пить — никогда. Что она любила — это рыбец под пиво, а пива буквально полстакана.

— Это в бане, а на банкетах, вечерах?

— Бывали, конечно, моменты, когда ее хотели споить. Но когда Фурцева была со мной, я стопроцентно могла гарантировать: она никогда не будет пьяной. Потому что я ей всегда вместо водки наливала в рюмку воду. А себе ставила ее водку. Иногда, если на меня смотрели — особенно жены членов правительства, я ее выпивала. Чтобы Екатерину Алексеевну не подводить. А иногда просто выливала.

— Получается, вы были ее ангелом-хранителем...

— Я и мужчин-алкоголиков не терплю, а женщин тем более. Помню я один случай, когда вообще бутылку коньяка вылила. Было 50-летие образования нашего государства. И мы с Екатериной Алексеевной присутствовали на вечере в Кремлевском Дворце съездов. Объявили антракт, полтора часа или два, Екатерина Алексеевна и говорит: "Люда, если вы голодны, поедемте ко мне в министерство. Пообедаем, а потом вернемся сюда". И мы поехали. Кроме нас, на этом обеде присутствовали еще два зама Фурцевой — Василий Феодосьевич Кухарский и Владимир Иванович Попов. Ну выпили мы по стопке водки. И вдруг Владимир Иванович откуда-то достает бутылку коньяка. Я поняла, что Екатерине Алексеевне уже достаточно. Потому что она мне вскользь сказала о том, что во втором отделении ей придется выступать. Ну я беру эту бутылку, наливаю мужчинам по стопке, остальное же выливаю в раковину. А Екатерине Алексеевне говорю: "Вы меня извините, но водку с коньяком не надо мешать. А потом вам еще выступать". Екатерина Алексеевна меня поддержала: "Перед выступлением лучше сок пить".

При мне Фурцеву никогда не видели выпившей. Даже на ее 60-летие, когда очень много разных людей собралось у них с Николаем Павловичем дома. Помню, он встает и говорит: "Ну, Кать давай выпьем за тебя". А она отвечает: "За меня и за тебя". И произносит такой тост: "У меня очень хороший муж, мы с ним прожили много лет, и мне очень приятно, что его дети — это мои дети, а мои дети — это его дети. Я хочу, чтобы наша семья была самой счастливой... Колюшка, за тебя, родной!" Она выпила эту рюмку и больше вообще пить не стала. Сказала, что хочет быть сегодня веселой и счастливой.

— Людмила Георгиевна, а на свадьбе у Екатерины Алексеевны с Николаем Павловичем Фирюбиным вы были?

— Нет, я тогда еще и знакомато с ней не была. Они расписались задолго до того, как Екатерина Алексеевна стала министром. Как она мне рассказывала, с Николаем Павловичем была знакома давно. Еще когда и он, и она работали секретарями во Фрунзенском райкоме партии. Он был такой красивый, такой педантичный, за ним так ухаживали девушки! А предложение ей сделал много позднее. Екатерина Алексеевна была уже членом правительства, отдыхала где-то на курорте, так они случайно и встретились.

— Я слышала, этот брак заключался не по любви.

— Ах... Больно и досадно. Конечно, я многое знаю. Но у каждого человека есть свое, личное, о чем я не имею права рассказать. Об этом может сказать дочь, внучка... А я по натуре такая — умею хранить тайны.

— По-вашему, это правда, что Екатерина Алексеевна помогла мужу стать заместителем министра иностранных дел?

— Сомневаюсь в этом. Николай Павлович был не настолько глупый человек, и потом он всю жизнь занимал хорошие посты. Вправе был занять и должность замминистра.

— Рассказывали, что Фирюбин был очень жестким и самолюбивым человеком, много интриговал. И только Екатерина Алексеевна пыталась смягчить своим женским сердцем все раздуваемые им конфликты.

— Я же вам и говорю, что Фурцева обладала добротой, отзывчивостью. Она, как мне казалось, ни одного человека в жизни не обидела. Даже если она и говорила с кем-то из подчиненных грубо, потом обязательно извинялась. Я знаю случай, его мне она сама рассказывала... Как-то Екатерина Алексеевна навещала в больнице мужа и на лестнице встретила Жукова. Подошла к нему и сказала: "Георгий Константинович, простите меня, я очень плохо по отношению к вам поступила и постараюсь вину свою загладить". (Будучи секретарем по идеологии, в 57-м году по поручению Хрущева Фурцева проводила расследование "персонального дела" маршала. Она же готовила против него пленум ЦК КПСС и выступала на нем. — И.М.) А Жуков и говорит: "Катя, это такие мелочи, о которых не надо вспоминать".

— А вас Екатерина Алексеевна когда-нибудь обижала?

— Я много раз выходила из ее кабинета в слезах, но довольная. Чувствовала: относится ко мне она с большим уважением. А только любящий человек может сказать в глаза правду. Потому что хочет добра. Например, развелась я с мужем. Пришла в министерство, рассказала. Сначала Екатерина Алексеевна меня здорово за это ругала, я слушала и терпела. А потом одобрила...

— Фурцева ко всем относилась так же душевно, как и к вам?

— Она ко всем относилась с уважением, но если кого-то не любила, просто не подавала виду. Так, чтобы сживать со свету — у нее вообще не было. Вот я вам сейчас расскажу такую историю. У девочек из ансамбля "Березка" были трения с их руководителем Надеждой Надеждиной. И они пришли в Министерство культуры жаловаться. Екатерина Алексеевна им очень хорошо тогда сказала: "Таких, как Надеждина, больше нет, таких, как вы, много". "Вы теперь все ей расскажете?" — испугались девочки. "Зачем я буду рассказывать? Я сама хозяйка своего положения. И если надо стереть вас с лица земли, я это без чьей-либо помощи смогу сделать", — ответила Фурцева. Я знаю, что когда Юлия Борисова играла в кино посла Советского Союза, то сидела в кабинете у нашего министра культуры и наблюдала за тем, как она разговаривает, как себя ведет, как жестикулирует...

— Интересно... Людмила Георгиевна, а что это за эпизод с машиной "Волга"? Расскажите, пожалуйста.

— Мне всегда очень нравились заграничные машины, а у меня самой была "Волга". Так вот однажды набрала я денег и решила купить "Пежо". Пошлина на иномарки тогда составляла двести процентов, и, чтобы ее не платить, требовалось разрешение Министерства культуры. Ну я и пошла к Екатерине Алексеевне. "Я уже столько лет работаю, — ей говорю. — Может быть, разрешите купить мне заграничную машину? Я бы хотела в Германии". Она так посмотрела на меня: "А вы что, Люда, в "Волге" уже разочаровались? Вам наша "Волга" уже не нравится?" Я отвечаю: "Да что вы, Екатерина Алексеевна, нравится, но просто все ездят на иномарках". "А я не хочу вас видеть в заграничной машине. Вы — русская женщина, русская певица. Не подводите нас — русских. Лучше купите другую "Волгу".

Так я за руль "Пежо" и не села.

Только недавно Академия культуры мне подарила "Мерседес", он стал моей первой иномаркой. Но я на нем только два месяца поездила — стащили. Притом у входа в академию. Так и не нашли.

— Людмила Георгиевна, а вы когда-нибудь отдыхали вместе с Екатериной Алексеевной? Она ведь, как и вы, очень любила удить рыбу.

— Отдыхать не отдыхала. Но как-то она вместе с Николаем Павловичем была в подмосковном санатории и оттуда позвонила мне, пригласила к себе. Ну я и поехала. Мы и купались, и выпивали, и рыбу ловили. Екатерина Алексеевна была страшно азартной, поймает какого-нибудь пескарика или подлещика, радуется, кричит на всю Волгу. Я спрашиваю: "Екатерина Алексеевна, что это вы так громко кричите?" А она отвечает: "Когда я кричу, я вдохновляюсь, и мне кажется, что все болячки, если они во мне есть, мигом вылетают". Она была удачливым рыболовом. Николай Павлович больше грибы любил собирать. А Екатерина Алексеевна потом их мариновала, делала икру...

— Однажды в минуту откровения Фурцева жаловалась своему заму Кухарскому на то, что чувствует себя одинокой — недолюбила...

— Вообще она была несчастна в том отношении, что о ней никто никогда не заботился. Она никому была не нужна. Близким людям тоже. Света занималась своей жизнью, которая никак не складывалась. Воспитывала дочь Марину. Поэтому Екатерина Алексеевна любила дочь слепо, потворствовала каждому ее желанию. Но старалась, чтобы Николай Павлович ничего об этом не знал. В этом отношении он был железным человеком, собственником. И к Свете ревновал...

А что касается мужчин... У нас с ней не было разговоров на эту тему. Знаю только наверняка, что мужчины Екатерину Алексеевну любили. И очень многие просто боготворили ее как женщину. (Илья Глазунов как-то даже высказался на ее счет: "В молодости, наверное, была сексуальной девахой", — подсказал Людмиле Георгиевне ее пресс-секретарь.)

— Не случайно же о тогдашнем министре культуры говорили, что она женщина до мозга костей. Ну а Хрущев? Имя Фурцевой чаще всего связывают с его именем. Поговаривали даже, будто у них был длительный роман.

— Дело в том, что при Хрущеве Фурцева стала лидером. Но он же потом этого лидера и убрал. А был ли у них роман — не знаю. Дело в том, что я хорошо знакома с Юлей Хрущевой. Несколько раз была на даче у Рады с Лешей. И хоть однажды эта тема в разговоре проскользнула бы обязательно. Но нет...

— Наверное, в появлении этих слухов ничего удивительного нет. Екатерина Алексеевна была единственной в правительстве женщиной, к тому же очень привлекательной...

— Да просто красивой. Она постоянно за собой следила. Каждый день делала гимнастику, играла в теннис, бегала кросс. И меня не раз упрекала за то, что я такая полная. "Певица вашего уровня должна быть точеной!" — говорила. Она сама умела ухаживать за собой: и лицо привести в порядок, и причесаться. У нее были очень красивые шиньоны! На работу — один, на банкет — другой, и всегда все в порядке. И туфли были безупречными, только на каблуках. Но самое главное — это то, что она с большим вкусом одевалась. В этом ей помогала, правда, Надя Леже, с которой Екатерина Алексеевна много лет дружила. Некоторые модели ей сделал Слава Зайцев. По-моему, шуба норковая тоже от него. Когда у Фурцевой вышел казус с дачей, она ее продала.

— По словам того же Кухарского, Екатерина Алексеевна считала, будто страдает неизлечимой болезнью. Что это за болезнь?

— Не знаю. Она была здоровой женщиной. Я даже ни разу не видела ее в больнице. Во всяком случае, если бы она сильно болела, то я наверняка пошла бы ее навестить.

— Можно ли считать ваши слова опровержением официальной версии о смерти Фурцевой от сердечной недостаточности?

— Я слышала что-то про цианистый калий. Но я вам клянусь, ничего об этом не знаю. Правда, где-то за месяц или два до смерти Екатерина Алексеевна в разговоре произнесла такую фразу: "Что бы там ни было, что бы про меня ни говорили, я умру министром". Я тогда пошутила: "Кто это вас собирается хоронить?" — и особого значения этому не придала.

А накануне смерти, 24 октября 74-го года, мы с Екатериной Алексеевной были в бане. В половине седьмого разошлись. Я пошла домой собирать вещи для гастролей в Горьком, а Екатерина Алексеевна в этот вечер должна была присутствовать на банкете в честь юбилея Малого театра. Как мне потом рассказывали, за столом она сидела вместе с Лапиным, тогдашним председателем Гостелерадио. И будто бы он сказал ей что-то неприятное... После банкета Екатерина Алексеевна вдруг мне звонит, а голос такой тихий, усталый. "Люда, — говорит, — я вам что звоню: вы же сами за рулем поедете. Осторожней!" Узнав о том, что Николай Павлович еще остался в Малом, я спросила, не приехать ли мне к ней. "Нет-нет, я сейчас ложусь спать", — ответила она. На этом наш разговор окончился.

В пять утра я уехала в Горький, а днем мне сообщили о ее смерти. Я тут же вернулась. До моего сознания случившееся не доходило, и спрашивать ни о чем я не стала. Мне лишь сказали, что ей стало плохо с сердцем... Я знала о том, что у них с Николаем Павловичем были какие-то нелады, в последнее время они вечно ссорились. Но что дойдет до такой степени, даже не предполагала.

— Говорят, у ее гроба вы пели какую-то песню-плач.

— Ох, не по реченьке лебедушка все плывет.
Не ко мне ли с горя матушка моя идет?
Ты иди-ка, иди, мать родимая, ко мне
Да посмотри-ка ты, мать, на несчастную, на меня...

Все плакали. После похорон Николай Павлович со Светланой позвали меня на поминки, но я не поехала. Потому что никому из них не доверяла. Вместе с несколькими такими же близкими Екатерине Алексеевне людьми мы пошли ко мне домой и устроили свои поминки. Вспоминали и плакали... Она ведь была нам близким и очень дорогим человеком...

Беседовала
Ирина МАСТЫКИНА.
("КП")

Дзённікі паэта

Што думаў, аб чым разважаў сам-насам з паперай Максім Танк? Два дзесяцігоддзі таму, задоўга да перабудовы...

1977

18.VIII. У Егіпце ваенны савет прапануе ўвесці кару смерці за змену рэлігіі і адсячэнне рукі за пакражу. Вось табе і XX век!

Сёння чамусьці не пакідае мяне прадчуванне нейкай бяды. Чытаў, што грымучая змяя адчувае цяпло адной тысячнай градуса.

Прыязджаў з Мядзела тэрапеўт А.Баслык. Чуюся крыху лепш, толькі пульс замаруджаны. Ды, відаць, і сасновы лес не спрыяе маёй хваробе. У Софіі Захараўны ўзяў адрас доктара Мар'яна Станіслававіча Прыстрома (жонка яго, Святлана Анатольеўна, таксама доктар): Мінск, вул. Ульянаўская, 3—31, т. 27-51-89.

19.VIII. Цэлы дзень займаўся рознымі гаспадарчымі справамі. Знайшоў свае даўнія чарнавікі перакладаў Т.Буйніцкага, які быў у 1944 г. забіты па загаду АК за тое, што вітаў Савецкую Армію, вызваліўшую Вільнюс.

Успомніў дзве пагаворкі: "Не бойся таго, хто пярэчыць, а таго, хто патакае" (часта гэту пагаворку паўтараў дзед, хоць, прызнацца, сам не любіў, калі хто з дамашніх з ім не згаджаўся). І пагаворка маёй маці: "Спатыкалі, чым вароты падпіралі". Заходзіў Аркадзь. Казаў, на пошце чакае мяне тэлеграма А.Вярцінскага: памёр А.Маўзон.

20.VIII. Быў І.Шамякін. Ён зараз адпачывае на ўрадавай дачы "Сосны". Трэба напісаць Капроўскаму, мо ён зможа раздабыць для мяне кнігу Балцэжака "Польскія пісьменнікі аб мастацтве перакладу". На вялікі жаль, у нас няма нічога, вартага ўвагі, прысвечанага гэтай найважнейшай праблеме.

"Пераклад толькі тады добры, калі лепшы за арыгінал", — пісаў аўстрыйскі сатырык і гумарыст Рода-Рода. Вось чаму слабыя творы заўсёды выйграюць нат у сярэдніх перакладах, а выдатныя — губляюць свае непаўторныя якасці.

Цікавы факт падае М.Русінак у сваім нарысе пра Л.Кручкоўскага. Ён забараніў уключаць у рэпертуар тэатраў свае творы, пакуль будзе намеснікам міністра культуры і мастацтва.

22.VIII. Усім сваім калгасам ездзілі ў Пількаўшчыну, дзе назбіралі падасінавікаў, маслят. Нешта сёлета рана пачынаюца начныя прымаразкі, ад якіх пачарнеў і агурэчнік і бульбоўнік.

Перадаў больш за 500 кніг для школьнай бібліятэкі, амаль столькі ж пакінуў у Федзі. "Дом, у якім няма кніг, падобны да цела без душы" (Цыцэрон).

Гадзіны дзве змарнаваў папусту ля тэлевізара — гэтага сучаснага "злодзея часу".

Узяўся за пераклад верша Яна Гурэца Расінекскага "Авідзій у Канстанцы".

Ты выразаў строфы
Кроплямі болю.

Цяпер, ці ж можна асудзіць слова
На маўчанне?

Актавіяне, ці ж можна маўчанню
Загадаць замерці?

Маўчанне паэта
З'яўляецца труной
Яго праследавацеляў.

Не ўсхваляваўся Рым,
Не ўмеў дараваць тым,
Каго пакрыўдзіў.

Перапоўнена любоўю скарга паэта.

У краіне Дакаў
Айчыне з выгнання
Жывеш, Авідзій,
У горадзе сваёй ганьбы.
Жывеш, Авідзій,
У Рыме, які памёр.
У Рыме, які жыве,
У нас.

Аўгуст апякун мастацтва,
Праследавацель твой Актавіян

Пераможаны.

Схілі галаву над Выгнаннікам,
Ты, што марыш аб лаўрах,
Трыумфальных арках.
Царствам паэта —
Безабароннасць праўды.
Ад яе кроплі
Шчэрбяцца скалы і меч.

28.VIII. Недзе ў тумане па расплыўчатай яснасці ўгадваецца сонца. Цішыня. Я хадзіў у грыбы. Знайшоў толькі пару чашчавікоў ды падасінавік. Пасля турысцкай саранчы лес не можа прыйсці ў сябе. Усюды бітае шкло, іржавыя кансервавыя банкі, сляды вогнішч. Над лясной палянай нізка праляцела чапля. Як даўно я не бачыў яе! У нас раней варажылі: калі над хатай праляцела гэтая балотная самотніца — чакай павадка.

1.IX. Перадалі праз Ірынку, якая сёння была на Нарачы, каб я пазваніў У.Лабанку. Баюся, што будуць зноў сватаць у нейкую паездку. Пісьмо, падпісанае Г.Марковым і В.Озеравым, у якім запрашаюць прыехаць на канферэнцыю "Вялікі Кастрычнік і літаратурны працэс сучаснай эпохі". Якому схаласту магла прыйсці ў галаву такая тэма?

3.IX. Вось і канчаецца мой нарачанскі сезон. Накідаў верш "Гібакуша". Завяршаю свае дачныя гаспадарскія работы. Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР даў тэрміновае заданне: перакласці наш гімн на рускую мову. Трэба будзе склікаць хурал перакладчыкаў і папрасіць, каб яго ўзначаліў Я.Хелемскі.

Вартыя ўвагі радкі з Т.Ленартовіча:

Калі раптам змоўкне гук фартэпіяна,

Здаецца, другі раз іду на выгнанне

З маёй айчыны...

26.IX. Дзве жалобныя звесткі: памёр выдатны паэт, прыгожай душы Чалавек — Мірзо Турсун-Задэ і адна з вядомых кіраўнічак КПЗБ — Эдварда Арлоўская. Можа, некалі жывыя будуць зайздросціць тым, што яны развіталіся з жыццём, перакананыя ў сваёй праваце. Я ўспомніў пранізваючыя да глыбіні сэрца словы У.Бранеўскага пра А.Струга, што ён хоць і памёр у айчыне, але не ў той, за якую змагаўся.

5.X. Вярнуўся з сесіі, якая зацвердзіла новую Канстытуцыю СССР. Дома застаў гару пісем. Не ведаю, калі змагу ў іх разабрацца. У часопісе "Новыя кнігі" — рэцэнзія В.Жукроўскага на мой зборнік, які выйшаў у Польшчы.

Мне здаецца, што як па тэлефонных справачніках нельга мець уяўлення аб жыхарах горада, так па нашых анталогіях — аб той ці іншай літаратуры.

Сучасны анекдот: на павестцы дня два пытанні: будаўніцтва хлева і абмеркаванне праекта 2000 года. Таму, што на будаўніцтва хлева няма матэрыялаў, прыступім да абмеркавання праекта 2-тысячнага года.

30.X. Сёння з Любашай едзем у Маскву: я — на сесію Вярхоўнага Савета, яна — на кансультацыю ў паліклініку Літфонда.

У 10 нумары "Полымя" ў перакладзе Ю.Свіркі верш Друнева "Чароўная жалейка" — скарочаны варыянт маёй "Казкі пра Музыку". Гэта ўжо не першы выпадак. Трэба будзе некалі на гэта звярнуць увагу. Калісьці так карэспандэнт "Праўды" пераказаў змест маёй легенды "Ля вогнішчначлежных", нібы запісанай ад нарачанскіх рыбакоў. А раней яшчэ Я.Мазалькоў і нат А.Макаёнак залічвалі некаторыя сюжэты маіх вершаў да фальклорных.

2.XII. Вярнуліся з Любашай з Карлавых Вар. Тры тыдні правялі ў гэтай славутай водалячэбніцы і некалькі дзён у Празе, дзе сустракаўся з Козакам, Мервартам, Шчадровай і М.Забэйдам-Суміцкім.

6.XII. Быў на вечары, прысвечаным творчасці К.Крапівы. Глыбокае ўражанне пакінула ігра купалаўцаў, якія паказалі фрагменты са спектакляў "Мілы чалавек", "Людзі і д'яблы", "Брама неўміручасці"... Потым да позняй ночы зацягнулася вячэра, на якой былі многія нашы артысты і пісьменнікі.

8.XII. Сын Юсупа Хапалаева Ален прывёз мне падарунак ад свайго бацькі — цудоўнай работы ляску. Не ведаю, як і аддзячыць яму за гэта.

16.XII. У самалёце, калі вяртаўся з Масквы, неспадзявана набрыў на канцоўку свайго верша пра Марка Шагала. Званіў І.Шамякіну — хварэе. Ды і я Новы год сустракаю з грыпам. Абмяркоўвалі новыя творы. Я не думаю, што развіццё літаратуры, як і навукі, можна вырашаць пры дапамозе галасавання. З гадамі, хоць, здавалася б, знаходжуся ў эпіцэнтры падзей, раблюся ўсё больш самотным.

24.XII. Першая ў гэтым годзе завея. Нічога не пішацца. Можа, наступіў час і майго маўчання? Усё лепшае, што напісалі Красінскі, Рэмбо, Лехань, — напісалі ў свае юнацкія гады. Ды і нашы класікі.

Гасціў Расул. Шумна прайшлі ў нас яго літаратурныя вечары... З усімі ён ужо гаворыць, як з пастамента. Слушна хтосьці заўважыў, што з класікам — у чым і я не раз пераканаўся — можна гаварыць толькі пра яго самога.

Ну і завея! Нешта Любаша доўга не вяртаецца з рынку. Прыйшлі наведаць нас Верачка з Дзянiскам.

Відаць, найбольш глыбокія і праўдзівыя творы тыя, якія бяруць пачатак у біяграфіі пісьменніка.

Званіў Якуб Міско. Трэба будзе нам і з Янкам Брылём пад'ехаць у Навасёлкі, павіншаваць І.Мальца з яго 70-годдзем.

25.XII. Многіх нашых пісьменнікаў не захаплялі Парыж, Лондан, Нью-Йорк... Відаць, глыбака сядзіць, закараніўшыся, у нас вёска, засценак.

Маякоўскі гаварыў, што кіно зліквідуе тэатр і ўсе віды мастацтва. "Зусім не цікавіць нас, за што Анегін любіў Таццяну". Памыляўся. Цікавіць.

Прагноз пагоды: рэзкія перапады.

31.XII. Апошні дзень старога года. Учора бачыў А.Вярцінскага. Расказваў пра свае амерыканскія ўражанні і прыгоды. Чакаем гасцей. Абяцалі прыйсці Кузюковічы, Максім з Оляй і Максімкам, Іра, Юра з Сярожкам. Можа, яшчэ хто са сваякоў.

Што ж прынясе нам Новы год? Пэўна, трывог на свеце не паменшае. І галоўная бяда — у тым, што мы з імі звыкаемся, што развучыліся думаць самастойна, хоць сам не раз пераконваўся, да якіх трагічных памылак гэта прыводзіць. Як вядома, традыцыйнымі сталі пажаданні здароўя, шчасця, поспехаў у працы, але з гадамі я ўсё менш спадзяюся на іх здзяйсненне.

Дайджест

Противопехотные мины — под запрет

Американские военные солидарны с позицией администрации Клинтона относительно сохранения противопехотных мин на демилитаризованной зоне на Корейском полуострове, сообщает "Ассошиэйтед Пресс". Напомним, что на международной конференции в Норвегии по проблеме полного запрещения производства и использования противопехотных мин США, в принципе, согласились с мнением международного сообщества, но попросили сделать исключение для Южной Кореи. Как известно, в этой стране расквартировано несколько десятков тысяч американских солдат, задачей которых является отражение возможной агрессии со стороны Северной Кореи. Минные поля являются важной составляющей оборонительной структуры Южной Кореи. Напомним, что жертвами противопехотных мин ежегодно становятся 26 тысяч человек, 80 процентов которых составляют гражданское население.

Лондонские торговцы наживаются на смерти принцессы Дианы

Лондонские торговцы сувенирами зарабатывают огромные деньги на продаже предметов с изображением принцессы Уэльской Дианы, погибшей в автокатастрофе в минувшее воскресенье, сообщает "Ассошиэйтед Пресс". Например, объем продаж открыток возрос на 200 процентов. В то же время цены на цветы в Лондоне выросли на 25 процентов. Торговцы цветами пополняют свои запасы ежедневно. Обычно они приезжают на лондонский оптовый рынок еженедельно. Корреспондент "Ассошиэйтед Пресс" отмечает также, что особым спросом пользуются книги о принцессе Диане, которые написал журналист Эндрю Мортон. Их продажа растет с каждым часом. В этой связи стоит вспомнить, что похожая ситуация имела место в июле после убийства итальянского модельера Джанни Версаче. Напомню, что тогда в считанные часы после сообщения о смерти модельера в магазинах всего мира были раскуплены практически все изделия с маркой Версаче.

Хочешь получать пособие — не уходи из дома

Любой безработный немец, которого не окажется дома в то время, когда почтальон принесет его пособие, будет снят с учета на бирже труда и лишен не только денег, но и всех остальных льгот, которые предоставляются лицам, потерявшим постоянный заработок. По информации агентства ДПА, такое решение приняло на днях правительство Германии, пытаясь хоть как-то повысить дисциплину среди безработных. Агентство отмечает, что до сих пор большинство безработных не только постоянно забывали отмечаться на бирже труда, но и заставляли социальных работников бегать за ними, чтобы вручить деньги и подписать необходимые бумаги.

Листья табака меняют цвет в зависимости от уровня загазованности воздуха

Немецкие экологи будут использовать листья табака для диагностики состояния окружающей среды. По информации агентства ДПА, ученым удалось установить, что листья табака меняют свой цвет в зависимости от наличия в воздухе вредных примесей. Эксперимент уже проводился на автобусных остановках в Страсбурге. Когда к остановке подъезжает автобус или автомобиль, в выхлопе которого содержится повышенное количество вредных примесей, листья табака приобретают голубой оттенок.

Смертная казнь за управление автомобилем в пьяном виде

"Крисчен Сайенс Монитор" пишет о пьянстве за рулем. Отношение к этому явлению, как и наказание за езду в состоянии опьянения, в разных странах различны. Например, в Болгарии и Сальвадоре за это можно получить смертную казнь. В Турции же вас просто вывезут за город километров на 20, а обратно вы пойдете пешком. Газета отмечает, что в развитых странах количество происшествий, вызванных ездой в пьяном виде, неуклонно снижается. В то же время в восточноевропейских государствах, и особенно в бывшем Советском Союзе, оно растет и принимает опасные размеры. Только в Москве за год зафиксировано почти 2 с половиной тысячи подобных инцидентов, пишет "Крисчен Сайенс Монитор".

Подготовила
Светлана РОСТОВА.

Англійскі гумар

Вартасць

Гуляючы па набярэжнай Тэмзы, упаў у ваду багаты фабрыкант. На яго шчасце, побач апынуўся рабочы з яго фабрыкі, які, рызыкуючы жыццём, выцягнуў тапельца. У якасці ўзнагароды гаспадар фабрыкі даў яму дваццаціпэнсавую манету. Сабраўшыяся людзі абурыліся і хацелі зноў укінуць фабрыканта ў рэчку. Аднак іх спыніў рабочы:

— Не чапайце яго! Ён сам лепш ведае сваю вартасць!

Тупіца

Паслухаўшы прамовы прэтэндэнтаў на выбарах у парламент, англійскі паэт і мастак сказаў:

— Толькі тупіцы капіруюць адзін аднаго.

Знявага

Пытанне спікеру палаты лордаў:

— Сэр, ці дазваляюць мне правілы палаты лордаў назваць лорда Чэстэргона бруднай тлустай свіннёй?

— Не, вы не маеце права так называць яго.

— У такім выпадку я вымушаны адмовіцца назваць лорда Чэстэргона бруднай тлустай свіннёй.

Неўпапад

— Пасля сваёй першай пропаведзі новы святар папрасіў паству ахвяраваць грошы для касцёла. Парафіяне неахвотна на гэта адгукнуліся, але адзін з іх паклаў на талерку дзесяць фунтаў.

— Няхай працвітаюць твае справы, — сказаў святар.

Тут касцёльны служка тузануў яго за рукаў і, нахіліўшыся, ціха прашаптаў:

— Ваша прападобнасць, гэта ж мясцовы магільшчык...

Пралюбадзей

Святар пачаў чытаць дзесяць запаведзяў. Калі ён дайшоў да "Не ўкрадзі", то прыкмеціў, што адзін з яго парафіянаў дужа захваляваўся. Каля ж ксёндз нагадаў: "Не пралюбадзейнічай", — гэты чалавек усміхнуўся і супакоіўся.

Пасля скапчэння набажэнства святы айцец падышоў да яго і спытаў, чаму ён спярша нерваваўся, а потым супакоіўся.

— Справа ў тым, — адказаў парафіянін, — што калі вы прыгадалі "Не ўкрадзі", я прыкмеціў, што ў мяне прапаў парасон. Калі ж вы сказалі "Не пралюбадзейнічай", я ўспомніў, дзе яго пакінуў.

Хлусня

— Тата, чаму кукарэкае певень? — спытаў бацьку малы Джоні.

— Ён кукарэкае, калі хто-небудзь хлусіць.

— Дык ён жа кукарэкае і а трэцяй гадзіне раніцы, калі ўсе спяць.

— У гэты час друкуюцца ранішнія газеты.

Рэплікі

У свой час ледзі Астар сумесна з прэм'ер-міністрам Вялікабрытаніі ўзначальвала групоўку кансерватараў, якая ініцыіравала мюнхенскую змову. Чэрчыль тады хадзіў у "лібералах". Яны аднойчы сустрэліся на адным з прыёмаў.

— Калі б я была вашай жонкай, містэр Чэрчыль, — сказала ледзі Астар, — я падсыпала б у вашу каву атруту.

Чэрчыль паглядзеў на яе і сказаў:

— Калі б я быў вашым мужам, выпіў бы яе.

Багацей

На Ялцінскай канферэнцыі вялікай тройкі заспрачаліся, чыя краіна багацейшая.

Рузвельт: "У нас самая магутная прамысловасць".

Чэрчыль: "У нас самыя вялікія ўладанні ва ўсім свеце".

Сталін: "У нас дзвесце мільёнаў, палова з іх крадзе, а ўсё ж такі застаецца дастаткова, каб весці такую вайну".

Аргумент

Ляцяць у самалёце Сталін і Чэрчыль. Глядзяць у акенца, а там чорцік пілуе крыло. Чэрчыль запрашае пілота і просіць:

— Перадайце яму, што калі ён перастане пілаваць, дык я гарантую яму вілу на беразе мора, яхту і сто тысяч фунтаў стэрлінгаў.

Пілот паведаміў. Чорцік выслухаў і працягвае пілаваць.

Чэрчыль ізноў запрашае пілота:

— Скажы, што калі ён спыніць пілаваць, дык я зраблю яго мільянерам і дам пасаду свайго першага намесніка.

Пілот перадаў. Чорт выслухаў і працягвае пілаваць.

Тады кліча пілота Сталін:

— Перадай яму: добра пілуеш — у калгас запішу.

Чорта быццам ветрам здзьмухнула.

Геніяльна

Чэрчыль: "Калі раней я думаў, што памру ад старасці, дык цяпер я магу памерці ад смеху: давесці Расію да імпарту хлеба — гэта геніяльна!"

Дзве галавы

— Чаму ў царскага, а цяпер і ў расійскага арла дзве галавы?

— Адна па сельскай гаспадарцы, другая — па прамысловасці.

Спосаб

— Як англійскай "Інтэліджэнс сервіс" удалося злавіць савецкага агента, які лічыўся няўлоўным?

— Было загадана схапіць чалавека, які выйдзе з грамадскага туалета і будзе на хаду зашпільваць шырынку.

Менталітэт

На тры бязлюдныя высты высадзілі дваіх амерыканцаў і амерыканку, дваіх англічанаў і англічанку, дваіх савецкіх і саветку. Праз год правяраюць, як яны ўладкаваліся.

На першай выспе амерыканка ўся заплаканая: з-за яе мужчыны перасварыліся, а яна адна.

На другой выспе ўсе пабудавалі сабе асобнае жытло, бо іх не пазнаёмілі аднаго з адным.

На трэцяй нешта падобнае: жанчына адна з сахой арэ зямлю.

— Як вы ўладкаваліся? — пытаюць у яе.

— Адзін мужчына старшыня, другі — парторг, а я — народ.

— А як наконт асабістага жыцця?

— Тры дні я жонка старшыні, тры дні — парторга. А на сёмы дзень збіраюць адкрыты сход і абмяркоўваюць мае амаральныя паводзіны.

Пагалоскі

— Што такое чуткі?

— Гэта тое, што перадало Бі-бі-сі ды абвержана ТАСС, а потым спраўдзілася.

Якасці

У аднаго міністра спыталі, якія якасці ён перш за ўсё цэніць у палітычнага дзеяча.

— Абавязковасць і кемлівасць.

— Што вы маеце на ўвазе пад абавязковасцю?

— Ён павінен заўсёды выконваць свае абяцанкі.

— А пад кемлівасцю?

— Ён ніколі не павінен іх даваць...

Галоўная якасць

На пытанне журналіста, якую галоўную якасць павінен мець палітык, Чэрчыль адказаў:

— Прадказваць, што будзе, і пасля ўмець пераканаўча растлумачыць, чаму гэта не адбылося.

Шырынка

У час Ялцінскай канферэнцыі англійскі палітычны дзеяч Антоні Ідэн напісаў запіску і падаў Чэрчылю. Той прачытаў і спаліў яе. Потым напісаў некалькі слоў і падаў паперку Ідэну, які пасля прачытання парваў яе на дробныя кавалачкі і кінуў у кошык для папер.

Пасля пасяджэння гэбісты выграблі паперы з кошыка і аднавілі запіску Чэрчыля. Там было: "Стары ястраб з гнязда не выпадзе". Найлепшыя савецкія дэшыфравальшчыкі, колькі ні імкнуліся, не здолелі расшыфраваць гэты тэкст.

Праз многа год Хрушчоў, будучы ў Англіі, сустрэўся з Чэрчылем.

— Мы доўга спрабавалі зразумець сэнс запіскі і не змаглі. Цяпер гэта справа мінуўшчыны. З "вялікай тройкі" засталіся толькі вы. Можа, вы раскрыеце сапраўдны змест гэтай фразы?

— Ды ў мяне расшпілілася шырынка. Містэр Ідэн папярэдзіў мяне, а я супакоіў яго.

Месца нябожчыка

Пасля смерці дырэктара аднаго з англійскіх дэпартаментаў да прэм'ера Уінстана Чэрчыля звярнуўся адзін з чыноўнікаў, які марыў зрабіць кар'еру.

— Ці не магу я разлічваць на тое, каб заняць месца нябожчыка? — спытаўся ён.

— Я не супраць, — адказаў Чэрчыль, — але па гэтаму пытанню вам трэба звярнуцца да дырэкцыі могілак.

Падрыхтаваў **Пятро СТЭФАНОВІЧ.**

Постскриптум

Инсталляция — это произведение или...

Выставка "Мифы Игоря Каплуновича" авторской некоммерческой концептуальной галереи "Брама", прошедшая в помещении галереи современного искусства "А.В." театра "Вольная сцена", — одна из многих выставок, одновременно работающих в разных залах Минска, и одна из 38 выставок "Брамы".

И никого не удивляет то обстоятельство, что "Брама" снова открывает интересное имя или новую грань творчества уже известного художника. Но вот один экспонат привлек особое внимание специалистов и зрителей — это инсталляция "Желтые страницы". Именно с него я и начинаю разговор с арт-директором и автором концепции галереи "Брама", искусствоведом Ларисой Давидовной ФИНКЕЛЬШТЕЙН.

— К какому жанру искусства можно отнести этот необычный экспонат?

— В целом это, скорее, вид современного искусства — инсталляция, установка. А если говорить о жанре, то серия "Желтые страницы" Игоря Каплуновича относится формально к тематической композиции, а эмоционально — к жанру трагедии, так как посвящена Холокосту — геноциду еврейского народа в годы второй мировой войны. И потому серия тематически, психологически и даже стилистически выпадает из общего лирико-ироничного строя произведений этого художника.

— Как Вы рискнули соединить на трех-пяти квадратных метрах "Ночной покер" и "Желтые страницы"?

— С содроганием и предвкушением жесточайшей критики. Но в жизни все спрессовано и перемешано, а в творчестве — с еще большей интенсивностью. Ведь Игорь все это создал за два года, это отпечаток, оттиск его душевных переживаний, фантазий, генетической памяти и собственных ассоциаций. Значит, их воплощение тоже может быть каким-то образом соединено... А задача экспозитора — показать художника в разных его ипостасях.

— А если они полярны, взаимоисключающие?

— Тогда эта задача усложняется, но из всех разностей творца и складывается неповторимая творческая индивидуальность. Игорь Каплунович — одна из таких ярких и непредсказуемых натур. И "Желтые страницы" несколько неожиданны и для него самого. Это произведение требовало некой изоляции, своего отдельного пространства.

— Как создавалась эта инсталляция? Почему не сделали конструкцию, например, из щитов или чего-то стоящего на земле, а не готового в любую минуту рухнуть с потолка?

— Потому что нужно было, во-первых, избежать тяжести, психологической доминанты, ощущения новых стен и колонн, во-вторых, оторвать это от земли, от земной жизни. Это память, которая, как души умерших, витает над нами...

— А эти полотнища были задуманы таковыми или оказались под рукой? И почему они расписаны изнутри?

— У них особая роль. Они, как и все элементы инсталляции, переживают не первую жизнь... В то время как я бродила в муках поиска, как показать эти листы, в галерее "Шестая линия" Ирина Зеленкова с группой молодых художников "Хора" показывала свой перфоманс "Realiora" (реальнейшая реальность). Здесь (наряду со сложной и изысканной динамикой самих участников) "действовали" их хитоны, и пространственная композиция из этих полотнищ редкого холста, со строгой и выразительной росписью... Они и стали основой инсталляции — двух треугольных объемов, отсеченных "Желтыми страницами" уже прожитой части истории. Их внутреннее пространство пусто, но не исчерпано печально известными геноцидами армянского, еврейского и других народов. От этого никакой народ не застрахован. Пожелтевшие от времени газеты давних лет — тоже символ множества судеб, хрупкости, архивности старых бумаг, среди которых "живут" и "Желтые страницы" Игоря Каплуновича.

— Расскажите, пожалуйста, подробнее об этих "страницах".

— Это — шесть листов, выполненных в карандаше, но вызывающих ощущение монументального полотна. Композиция "Мой король" посвящена известному историческому событию. Когда гитлеровцы в Дании приказали всем евреям выйти на улицу, надев желтые латы, датский король вышел на улицу с желтой звездой, а вслед за ним — и весь датский народ. Таким образом, выявить и уничтожить всех евреев в Дании не удалось. Композиция "Что-нибудь из последнего". Эта расхожая фраза обретает трагедийный смысл, когда это "что-то" пишется перед печью крематория и с ее дымом сливается "дым" последней папиросы, которую курит изможденный человек. И над всем этим несется плач скрипки — "Белые буквы". Все это вместе — "Желтые страницы".

У самих этих листов тоже символическая судьба. Отец Игоря Каплуновича, известный на Украине художник гобелена, рано умер, оставив нетронутыми чистые листы бумаги. От времени они пожелтели, и эта память об отце соединилась с исторической памятью народа.

— Эта инсталляция, наверное, не единственная у Вас?

— В принципе, нет, не единственная, если оглянуться на прошлые выставки. В экспозиции О.Ройтесверда "Невозможные фигуры" я пыталась построить некоторый перифраз с ними в реальном пространстве, но, честно говоря, не приходила мысль о самостоятельности этих инсталляций.

— Теперь Вы признаете самоценность и завершенность этого как отдельно взятого произведения, соглашаетесь с мнением большинства?

— Пожалуй, впервые пытаюсь осознать это.

— То есть выступаете как автор, художник?

— Как автор-экспозитор, разве что пытаясь в какой-то момент сыграть роль художника-выставочника.

— Как воспринял это сам автор серии?

— Как всегда. Сначала с испугом, потом с признанием.

— Выставка окончена. Работы художника — рисунки, гобелены — можно будет увидеть снова. Какова судьба этой инсталляции?

— Вообще, судьба любой инсталляции, как и выставочной экспозиции, — небытие, наступающее после зловещего для экспозиторов слова "демонтаж". За ним всегда отрыв какой-то частицы души, потому что любая выставка, большая или малая, любимая или неудачная, — это кусок прожитой жизни. Век инсталляций, перформансов еще короче театрального действа. Они неповторимы, ибо это импровизация, одномоментная акция. Разная лишь протяженность момента.

— Галерея "Брама" уже не впервые представляет творчество Игоря Каплуновича. Это особое пристрастие, повтор на "бис"?

— Это, безусловно, пристрастие, интерес к его многогранному динамичному творчеству и главное — показ нового этапа, не повтор. Дебют Игоря Каплуновича состоялся в одной из самых или самой значительной для "Брамы" выставке "От Марка Шагала в Прошлое и Настоящее, XIX—XX века" в 1993 году. В ней впервые в Минске был показан подлинник М.Шагала, были представлены художники "Витебской школы", работы Фалька и других знаменитых мастеров начала века. Для современного участника было честью такое соседство в этой выставке.

Творчество Игоря Каплуновича, кроме высокого профессионализма и яркой индивидуальности, воплощает в одном лице концепцию "Брамы" — искусство на стыке станкового и декоративного.

— Я знаю, что "Брама" не имеет своего дома. Есть ли перспективы?

— Боюсь, что нет. Видимо, это судьба условных ворот, установленных на условных границах. Она и создавалась в 1991 году как миг, как "миф" для участия белорусских художников в международной выставке галерей "Арт-Миф-2" в Москве, поскольку на тот момент в Беларуси галерей не было.

— "Брама" была первой?

— Да, в какой-то момент. Правда, сразу за ней и тоже в связи с "Арт-Мифом" возникла еще одна — "Александр". Потом — множество других. Но "Брама" осталась как бы вне реалий, лишь как выставочная некоммерческая структура. Зато через пять лет оказалась и первой белорусской галереей в "Интернете". Это, видимо, планида: быть первой, но не обретать реалий. Наверное, виртуальная реальность "Интернета" более всего соответствует положению "Брамы".

— Если галерея не коммерческая, то как существует она и Вы?

— Галерея — это чистое творчество, оно, как правило, не кормит.

— А что кормит сегодня искусствоведа?

— Изредка выставки к фестивалям, театральным премьерам. Большей частью публикации и лекции.

— Кому Вы их читаете?

— Студентам. И лицеистам Белгосуниверситета, студентам Женского института Энвила, слушателям Европейского университета и просто любителям в различных лекториях. Самая благодарная аудитория — это лицеисты БГУ. Они и мои помощники в выставочной жизни, и слушатели, и оппоненты, даже, оказывается, будущие коллеги.

— Вы преподаете историю искусств?

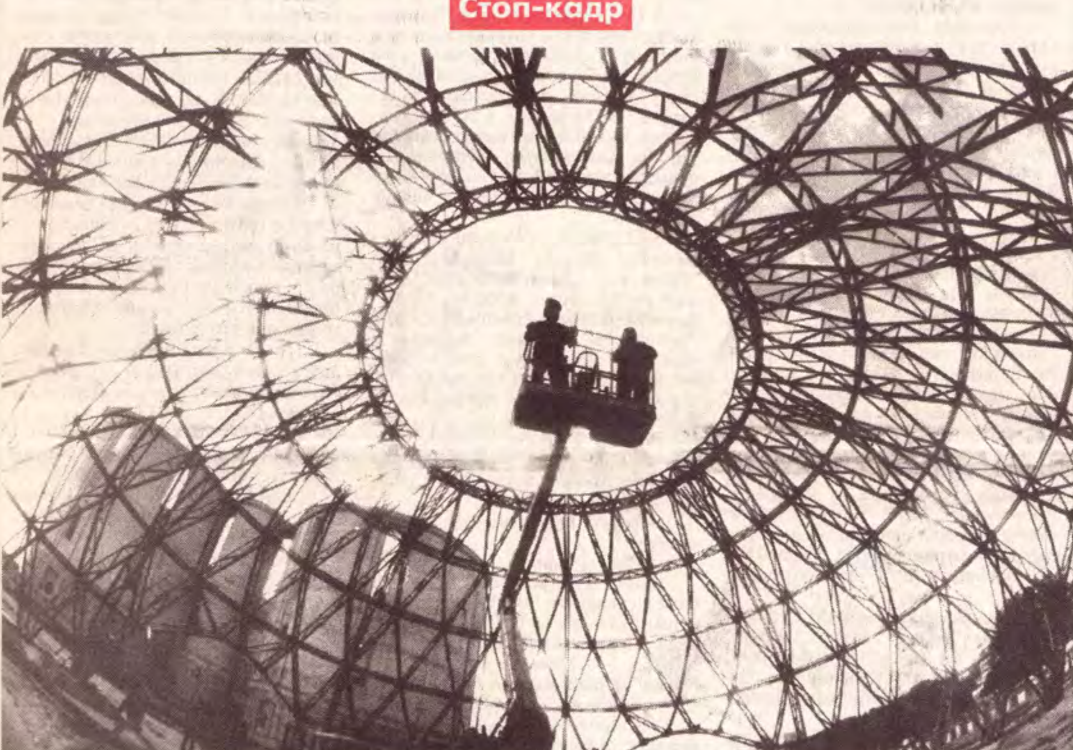
— Нет, скорее теорию, основы искусствоведения. Язык искусства образованному человеку необходим не менее иностранного. Это — тоже способ открывать врата в мир искусства...

— Пожелаю Вам удачи во всех начинаниях.

Беседовала Анна ЗАЙЦЕВА.

К сожалению, фото инсталляции Игоря Каплуновича "Желтые страницы" было ошибочно использовано в "Народной воле" N 96(218) в материале Ю.Будько "Ударим перфомансом по бескультурью!". Редакция приносит свои извинения Л.Д.Финкельштейн.

Стоп-кадр

Пройдет немного времени, и на строящемся в Бресте Свято-Воскресенском храме появятся купола. Устанавливаются они не по совсем обычной технологии. Сначала на земле собирается каркас из металлических конструкций, а затем уже в собранном виде при помощи мощных подъемных механизмов он поднимается на высоту, где проводятся облицовочные работы. Монтажные работы ведет брестское управление "Промтехмонтаж".

На снимке: *так выглядит каркас главного купола храма.*

Фото Романа КОБЯКА, БелТА.

Милосердие

Помощи ждут маленькие спортсмены с особенностями психофизического развития

Белорусский комитет детского инвалидного движения Спешиал Олимпикс обратился к руководителям заводов, предприятий и организаций, банков, коммерческих структур с просьбой о сотрудничестве и взаимопомощи.

Намерения этого движения благие: привлечь все больше и больше детей с особенностями психофизического развития к занятиям спортом. Ведь сегодня таких ребятишек в возрасте до 14 лет в республике 11 процентов!

Весной этого года, благодаря стараниям Белорусского комитета Спешиал Олимпикс, в Минске прошли I Национальные Олимпийские игры детей-инвалидов, в которых приняли участие 500 маленьких спортсменов. А зимой этого года белорусские ребята участвовали в зимних Олимпийских играх в Торонто и удивили всех своими результатами — 15 золотых, 10 серебряных и 9 бронзовых медалей увезли они на Родину.

В ближайшее десятилетие Белорусский комитет полон решимости охватить физической реабилитацией всех белорусских детишек с особенностями психофизического развития, но для этого, как известно, нужны финансы. Все, кто может, а главное, хочет помочь ребятишкам, может связаться с Белорусским комитетом Спешиал Олимпикс по телефону (8-017)222-65-84. Расчетный счет комитета: 3015201450016 АКБ "Белбизнесбанк", отделение "Центральное", г.Минск, код 493.

Мария ВИКТОРОВА.

Расліны без аховы не застануцца

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў Міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання, урад рэспублікі выдзеліў 100 мільярдаў рублёў з пазабюджэтнага фонду падтрымкі вытворцаў сельгаспрадукцыі. Гэтыя грошы пойдуць на закупку сродкаў аховы раслін, неабходных пад азімую сяўбу.

Дзмітрый ФЁДАРАЎ, БелТА.

Спорт

Беларуская "маладзёжка" засталася за бортам фіналу еўрапершынства

Надзеі ігракоў і трэнераў маладзёжнай (да 21 года) зборнай Беларусі на выхад у фінал чэмпіянату Еўропы не збыліся пасля атрымання звестак аб выніку матчу ў Швецыі. Гаспадары поля, разграміўшы зборную Латвіі з лікам 5:0, набралі 24 ачкі і забяспечылі сабе першае месца ў групе. А беларуская зборная на полі мінскага стадыёна "Дынама" не змагла перамагчы аўстрыйскіх равеснікаў — нічыя 1:1. Набраўшы 21 ачко, наша каманда засталася на другім месцы.

Што датычыць гульні ў апошнім дамашнім матчы, то яна, на думку спецыялістаў, пакінула дваістае ўражанне. Прэзідэнт Беларускай федэрацыі футбола (БФФ) Яўген Шунтаў адзначыў, што ў першым тайме гаспадары поўнасцю кантралявалі ход сустрэчы, адкрылі лік і не выкарысталі яшчэ некалькі вельмі выгадных момантаў. А пасля перапынку госці граматна перабудавалі свае рады і перахапілі ініцыятыву. У выніку яны зраўнавалі лік і маглі ў канцы паядынку вырваць перамогу.

Галоўны трэнер беларусаў Іван Савосцікаў пасля фінальнага свістка быў засмучаны. "Наша перавага ў першай палове матчу была яўнай, але чарговы раз падвяло няўменне хлопцаў рэалізоўваць галявыя шанцы", — сказаў ён карэспандэнту БелТА. Настаўнік беларусаў паскардзіўся таксама на промахі арбітра, які, на яго думку, у сярэдзіне другога тайма незаслужана выдаліў з поля Андрэя Лукашэвіча, чым "зламаў" тактычную схему беларусаў.

Інспектар матчу Міхаіл Лісткевіч (Польшча) адзначыў, што для судзейства гульня не была цяжкай, і выказаў неўразуменне наконт дзесяці жоўтых картак, паказаных футбалістам абедзвюх каманд.

Свой апошні матч цяперашняга адборачнага цыкла беларусы правядуць 10 кастрычніка ў Аўстрыі.

Ігар ХАДАСЕВІЧ, БелТА.

Мужчыны, сцеражыцеся поезда!

Аператыўная зводка Упраўлення ўнутраных спраў на транспарце ў апошнія дні прыносіць усё новыя факты аб гібелі людзей пад паяздамі.

Сярод белага дня на 31-ым кіламетры перагону Лемніца — Смаляны Аршанскага аддзялення чыгункі быў смяротна траўміраваны дызель-поездам грамадзянін 33-37 гадоў. На станцыі Глушаніна трапіў пад поезд дваццацічатырохгадовы рабочы калгаса "Гараны". На 248-ым кіламетры перагону Буда-Кашалёва — Салтанаўка такім жа чынам пад коламі грузавога поезда закончыў свой жыццёвы шлях пенсіянер, мясцовы жыхар. З траўматычнай ампутацыяй абедзвюх галёнак змешчаны ў Жодзінскую бальніцу яшчэ адзін малады мужчына, які трапіў пад поезд Орша-Мінск на станцыі Жодзіна.

Таццяна СМІРНОВА, БелТА.

Дзень у гісторыі

12 верасня

У 1733 г. каралём польскім і вялікім князем літоўскім выбраны Станіслаў Ляшчынскі. Гэта не адпавядала інтарэсам Расіі, якая ўвяла свае войскі і арганізавала новыя выбары. Праз месяц быў выбраны новы кароль — Аўгуст III, курфюрст саксонскі. Ляшчынскі збег за мяжу, у Латарынгію, дзе пасля заснаваў школу для таленавітых польскіх юнакоў, з якой выйшла шмат выдатных людзей.

У 1771 г. расійскія войскі на чале з А.В.Суворавым у бітве каля вёскі Сталавічы (Баранавіцкі р-н) перамаглі войска гетмана вялікага літоўскага Міхала Казіміра Агінскага. Няўдачліваму гетману давялося эмігрыраваць, а яго маёнткі ва ўсходняй Беларусі, ужо далучанай да Расіі, былі канфіскаваны. (Пасля, прыняўшы прысягу Кацярыне II, Агінскі вярнуў іх сабе.)

У 1893 г. у вёсцы Будслаў Мядзельскага р-на нарадзілася Паўліна Мядзёлка, заслужаная дзяячка культуры Беларусі, адна з першых выканаўцаў ролі Паўлінкі ў аднайменнай п'есе Янкі Купалы (у 1913 г., на беларускай вечарынцы ў Пецярбургу). Мядзёлка зрабіла значны ўклад у развіццё беларускага тэатральнага мастацтва, яе дзейнасць спрыяла нацыянальна-культурнаму адраджэнню беларусаў.

У 1897 г. нарадзілася Ірэн Жоліа-Кюры, французскі фізік і радыёхімік, прагрэсіўная грамадская дзяячка, лаўрэат Нобелеўскай прэміі па хіміі. Яна — дачка вядомых вучоных П.Кюры і М.Складоўскай-Кюры. У канцы 30-ых гадоў працавала з уранам і зрабіла некалькі важных адкрыццяў, якія ляглі ў падмурак тэорыі дзялення ядраў і практычнага выкарыстання атамнай энергіі.

У 1944 г. саюзніцкімі войскамі быў вызвалены ад фашыстаў адзін з блакіраваных партоў Атлантычнага ўзбярэжжа Францыі — Гаўр, а праз некалькі дзён — яшчэ й Брэст (французскі!).

У 1970 г. ажыццёўлены запуск у космас аўтаматычнай станцыі "Луна-16" ("Месяц-16"). Асноўнай мэтай яе палёту было здабыць і даставіць на Зямлю ўзоры месячнага грунту.

Зміцер ВІШНЁЎ.

Частные объявления

Продаю

Гараж кап. в Масюковщине. Т. 271-16-59.

Жесть оцинкованную (1х2 м), эмаль ПФ-115 (белую), ПФ-266 (коричневую). Т. 246-44-46.

Пластик. формы для произв. фигурн. цветной брусчатки. Т. в Гродно (0152) 6-53-90.

Кабан живым весом. Т. (218) 3-63-46.

Услуги

Настройка пианино. Т. 258-48-49.

Консультации по безналоговым компаниям. Т. 248-77-03.

Ветеринарная помощь на дому. Лечение, консультация. Т. 278-41-11.

Работа на дому, 150 тысяч в день. Обязательно конверт с обратным адресом. 220040, Минск-40, а/я 64.

Работа на дому, 1 млн. в неделю. Конверт с о/а + купон беспл. объяв. 220073, Минск, а/я 26 "Х".

Купон для частных объявлений

Заказ на размещение рекламного объявления в газете "Народная воля"

Ф.И.О. заказчика ____________

проживающего ____________

____________ тел. ____________

Прошу опубликовать в газете "Народная воля" мое рекламное объявление под рубрикой ____________

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Квитанция об оплате прилагается.

(Дата) ____________ (Подпись) ____________

За допущенные по вине заказчика ошибки редакция ответственности не несет.

Примечание. За редакцией сохраняется право литературного и технического редактирования объявлений.

Стоимость одной газетной строки (30 знаков) 15 000 рублей. Оплата производится почтовым переводом на расчетный счет редакции газеты (см. ниже) или непосредственно через бухгалтерию "Народной воли". Адрес редакции: г. Минск, ул. Энгельса, 34а. Р/с 3012122101135 в МинскКомплексБанке, код 734. Телефоны/факсы: 229-29-04, 229-29-06.

ТЕЛЕПРОГРАММА

Пятница, 12 сентября

Белорусское телевидение

7.30 Утренний коктейль.
7.45, 19.40 "Музыкальная обойма".
7.50 "Осенние краски горного Крыма". Киноочерк.
8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 24.00 Новости.
8.10 Телебарометр. Прогноз погоды.
8.20 Бархатный сезон.
8.50 "Белвидеоцентр" представляет: "Разговор с мастером". Док. фильм.
9.00 ТВ — школе. Белорусская литература. 11-й класс. Янка Купала и его комедия "Тутэйшыя".
9.30, 17.45 Экономикст.
9.40 Родное слово. Тележурнал.
10.10 "Переход". Передача для подростков.
10.40 Мультфильм.
11.15 "Трое в лодке, не считая собаки". Худ. фильм. 2-я серия.
12.20 "Зорная ростань". Телеконкурс молодых артистов эстрады.
15.10 К Дню танкиста. Конкурс солдатской песни.
16.00 Усадьба. Программа для дачников.
16.30 Окружающий мир. Экологическая передача.
17.00 Музыкальный антракт.
17.10 "Последний челн". Док. фильм.
17.20 Колесо времени: граф Чапский.
18.15 "Трое в лодке, не считая собаки". Худ. фильм. 2-я серия.
19.20 Тема дня.
19.45 Международный курьер.
20.00 "В джазе только девушки". Развлекательная программа.
20.30 Осень — работ восемь.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.50 "Цептер" представляет: "Черная вуаль". Худ. фильм.
23.30 Акколада.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Новости.
8.15 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
9.05 Моя семья: служебный роман..
9.45 Пока все дома.
10.25 Играй, гармонь любимая!
14.20 Фильм-сказка "Старик Хоттабыч".
15.40 ...До шестнадцати и старше.
16.05 Музыкальная программа "50х50".
16.35 Вокруг света.
17.20 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
18.10 Погода.
18.15 Человек и закон.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Программа передач.
20.45 Маска смерти в детективном сериале "Строго на юг".
22.30 Взгляд.
23.25 Французская любовь в триллере "Они не забывают никогда". 1994г.
1.15 Пресс-экспресс.
1.25 Программа передач.

Канал "Россия"

7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.25 Лукоморье.
7.50 Мультфильм.
8.00 Православный календарь.
8.05 "Аншлаг" представляет.
8.35 "Утраченный капитал". Премьера док. фильма цикла "Московские истории". Фильм 9-й.
9.10 "Санта-Барбара". Сериал.
14.45 Золотая карта России.
15.15 Телемагазин.
15.25 Ти-маркет.
15.30 "И это кино". Док. сериал.
16.20 Лукоморье.
16.45 Мультфильм.
17.05 Парламентский вестник.
17.35 Московская панорама.
17.40, 2.15 Товары — почтой.
17.45 Представляет "Проект-арсенал".
18.00 "Санта-Барбара". Сериал.
19.35 "Таксист в Нью-Йорке". Худ. фильм (Италия).
21.10 Добрый вечер.
22.35 "Утраченный капитал". Док. фильм цикла "Московские истории". Фильм 9-й.
23.00 Греко-римская борьба. Чемпионат мира.
24.00 Тихий дом. Программа С.Шолохова.
0.40 "Хорватская история". Худ. фильм (Хорватия).

Санкт-Петербург

12.30, 15.30, 18.30, 21.30 Информ ТВ.
12.45 "Пивные бароны". Сериал (Франция). 5-я серия.
13.35 Срок ответа — сегодня.
14.05 Советы садоводам.
14.25, 20.00 Телестанция "Моя Россия".
14.55 Ток-шоу "Наобум". Марк Захаров.
15.40, 20.30 Телеслужба безопасности.
16.00 Музыка из Петербурга. Карл Орф. "Кармина Бурана".
16.40 К 60-летию Дворца творчества юных.
17.25 Телемагазин.
18.45 Спорт.
18.55 Большой фестиваль.
19.10 "Пивные бароны". Сериал (Франция). 5-я серия.
20.45 Музыка из Петербурга. Поет Барбара Хендрикс.
21.50 Спорт.
21.55 "Двое в новом доме". Худ. фильм (Россия).

НТВ

5.00, 9.00 Сегодня утром.
8.05 Мужской сериал."Подводная лодка" (Германия).
9.15 Устами младенца.
9.50 Новости кино.
10.00 Женский сериал. "Катрин Кураж"(Франция).
11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем.
11.15 Кэти Бэйтс в мелодраме "Жареные зеленые помидоры" (США).
13.30 Криминальная драма "Огненная вспышка" (Австралия).
15.30 Детям. Мультфильм "Серая шейка".
16.00 Док. сериал. "XX век в войнах". Фильм 17-й "Восточный блицкриг" (1939г.-1942г.) (США).
17.00 Дистанция.
17.45 Футбольный клуб.
18.00, 21.00 Сегодня вечером.
18.40 Герой дня.
19.00 А.Фрейндлих и А.Лазарев в мелодраме Виталия Соломина "Охота".
20.40 "Алло, Фима".
21.45 Час сериала. "Кружева" (США).
22.40 Сегодня чко.
23.00 "Сегодня в полночь" с Александром Герасимовым.
23.25 Шоу Николая Фоменко "Империя страсти".
0.05 Стивен Кинг в кино. Фильм ужасов "Дети кукурузы-1" (США).

ТВ-6 Москва

6.00, 8.00, 13.50, 20.30, 22.05 "Шесть новостей".
6.10 Диск-канал.
6.35 Погода.
6.40 Мультфильм "Дядюшка Ау".
7.10 Дорожный патруль.
7.20, 8.10, 10.10, 12.35, 13.35, Телемагазин. "Спасибо за покупку !"
7.45 Аптека.
8.25 Ток-шоу "Мое кино" с Виктором Мережко.
9.15 Х/ф "Чувства", 1-я серия (Индия).
10.40 Аптека.
11.00 Х/ф "Чувства", 2-я серия (Индия).
12.10 "Знак качества".
13.05 Мультфильмы: "Следствие ведут Колобки", "Мой приятель - светофор", "А в этой сказке было так".
14.00 "История государства Российского". С.Любшин, Н.Русланова, Е.Евстигнеев в фильме "Канувшее время".
16.05 Сериал для подростков "Флиппер".
16.35 Диск-канал.
17.00 Аптека.
17.10 Дорожный патруль.
17.25 "Ералаш" .
17.35 Юмористическая программа "Назло рекордам".
18.00 Ток-шоу "Сделай шаг" .
18.55 Следствие ведут. А.Абдулов, Э.Марцевич в фильме . "Женщина в белом", 1-я серия.
20.45 Х/ф "Женщина в белом", 2-я серия.
22.05 "Шесть новостей".
22.20 Дорожный патруль.
22.30 Диск-канал.
23.15 К.Слейтер, Э.Макдауэлл в фильме "Секс, ложь и видео".
1.00 "Знак качества".

8-й канал

18.00 Для детей "Пострелята".
18.30 Программа Кеннета Копланда.
19.00 Сериал "Тысячелетие".
20.00 Аэробика "Новый Эдем".
20.30 Мультпланета.
20.45 Спорт-action, F-1, единоборства.
21.45 Худ. фильм "Неистребимый", 2-я часть.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя адказнасці не нясе. Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ЗАТ "Летувас рытас". Адрас: г. Вільнюс, пр-т Гедыміна, 12а. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: першы завод —50 200 экз. Заказ №2108